

ΕΛΕΥΘΩ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

'99

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΤΟΜΟΣ 4ος • ΤΕΥΧΟΣ 4ο

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ, Αρ. Άδειας Κ.Δ.Α. 962/95
Αρ. Πατμά 2 - 115 21 Αθήνα, Τηλ.: 64.65.691 (fax)

Μωρομάντηλα Pampers

Lotion
Care
System

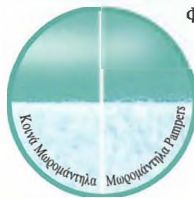
"Τόσο απαλά,
σα να καθαρίζω με νερό
το δερματάκι του!"

Με μια λοσιόν
τόσο ευγενική
όσο το νερό!

Με μακριές,
μαλακές ίνες
για τον απαλότερο
καθαρισμό Pampers
που έγινε ποτέ!

Σαν μητέρα γνωρίζετε ότι το νερό είναι η πιο τρυφερή φροντίδα για την ευαίσθητη επιδερμίδα του μωρού σας.

Κι εκείνο, πόσο λατρεύει αυτή την αίσθηση...

Φανταζόσασταν όμως ότι υπάρχουν μωρομάντηλα τόσο απαλά, όσο το νερό;

Τώρα ναι. Τα μωρομάντηλα Pampers με Lotion Care. Χάρη στη βρεφική λοσιόν και στις μακριές, μαλακές ίνες τους, καθαρίζουν την ευαίσθητη επιδερμίδα του μωρού σας ακόμη πιο απαλά. Όσο το νερό!

Εσείς και τα Pampers. Προστατέψτε το δέρμα του μωρού σας.

ΕΛΕΥΘΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διευθύνεται από το Δ.Σ του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών - Μαιευτών Αθηνών
με τη συνεργασία των λοιπών Σ.Ε.Μ.

Ιδιοκτήτης: Σ.Ε.Μ.Α, Αριστ. Παππά 2 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 64.65.691 (Fax), 64.29.675

Εκδότης: Α. ΜΑΚΡΗ, Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

Υπεύθυνη κατά το νόμο: ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ, Πρόεδρος Σ.Ε.Μ.Α.

Β΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΤΟΜΟΣ 4ος, ΤΕΥΧΟΣ 4ο, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυνακολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΣΟΦΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ: Διευθυντής Τμήματος Νεογνολογίας Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου «Έλενα Βενιζέλου».

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δ.Σ του Σ.Ε.Μ.Α.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΕΦΕΤΕΙΑΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
ΤΣΙΤΣΙΛΩΝΗ-ΛΟΥΛΙΑ ΜΑΡΙΑ: R.M, S.C.M, M.T.D, τέως Διδάσκουσα Μ.Μ.Η.

ΦΩΤΙΟΥ-ΣΟΥΡΜΠΗ ΣΟΦΙΑ: Τέως Προϊσταμένη Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι Αθήνας.

ΜΠΑΚΕΑ ΝΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ: Μαία.

ΧΑΤΖΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ: Μαία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

- Πρόσκληση για την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου 136
- 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών – 7, 8, 9 Απριλίου 2000 137
- Ανακοίνωση του Σ.Ε.Μ.Α. 142
- Ευχαριστήριες επιστολές προς το Σ.Ε.Μ.Α 143
- Μητρικός Θηλασμός - Νέα απ' όλο τον Κόσμο 145
- Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες 149
- Προκλητή και αυτόματη διακοπή της κύησης 154
- Πρόγραμμα εργασίας και καθηκόντων Μαιών-Νοσηλευτριών Χειρουργείου 159
- Λαογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μαμής 163
- Όταν εκεί επάνω! 168
- Ανοιχτό Ταχυδρομείο – Οδηγίες για συγγραφείς 173
- Ανακοίνωση - Ευχές 174

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απόψεις των συγγραφέων δεν εκφράζουν απαραίτητα τις απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ: «ΑΚΙΔΑ» Α. ΜΑΚΡΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΔΙΟΝ. ΠΡΙΦΤΗΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε., Σωνιέρου 6 - 104 38 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 52.32.323

**Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΑΤΟΡΘΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΗΣ
«ΠΡΟΚΤΕΡ ΚΑΙ ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ»**

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(Συσταθείς με το Β.Δ. 8, 15/12/55 και 206, 16/2/66)
ΑΡ. ΠΑΠΠΑ 2, 115 21 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 64.65.691 (FAX)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Β.Δ. 8, 15/12/55 και 206, 16/12/66: «Περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών» και με τη σχετική απόφαση της 11ης Τακτικής Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Μ. Αθηνών της 24ης Νοεμβρίου 1999, καλούμε όλα τα μέλη του Συλλόγου στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, που θα γίνει τη 12η Ιανουαρίου 2000, ημέρα Τετάρτη και ώρα 4 μ.μ. στο Ξενοδοχείο "PRESIDENT", επί της Λεωφ. Κηφισίας 43 στην Αθήνα.

Σε περίπτωση που δεν θα υπάρξει απαρτία, η Συνέλευση θα επαναληφθεί τη **19η Ιανουαρίου 2000, ημέρα Τετάρτη, στον ίδιο χώρο και την ίδια ώρα.**

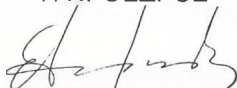
ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Επικύρωση Πρακτικών Γενικής Συνέλευσης 1999.
2. Εκλογή ψηφοελεγκτριών.
3. Έκθεση πεπραγμένων Δ.Σ. κατά το έτος 1999.
4. Απολογισμός Εσόδων - Εξόδων του 1999.
5. Έκθεση Ελεγκτριών για τον οικονομικό απολογισμό του 1999.
6. Προϋπολογισμός 2000.
7. Εκλογή Ελεγκτριών για το 2000.
8. Θεσμικά - Άσκηση Επαγγέλματος - Εκπαίδευση Μαιών.
9. 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών.
10. Ανακοινώσεις Προέδρου.

Η παρουσία όλων των συναδέλφων στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση είναι **απαραίτητη**, για την επίλυση των σοβαρών θεμάτων που απασχολούν τον κλάδο μας.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ελένη Σαμαριτάκη

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αικατερίνη Δαλιάνη

8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών 7, 8, 9 Απριλίου 2000 - Ξενοδοχείο "Holiday Inn"

Συνάδελφοι,

Το 8ο Πανελλήνιο Συνεδριό μας, που θα γίνει στις 7, 8 και 9 Απριλίου του 2000, θα είναι σταθμός για την εκπαίδευση και το επάγγελμα της Μαίας και του Μαιευτή. Για πρώτη φορά, θέμα Συνεδρίου μας είναι:

“ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΙΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ”

Η μαζική συμμετοχή μας στο Συνέδριο, θα μας δώσει τη δυνατότητα ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών σε θέματα που αφορούν τον κλάδο μας. Τα πορίσματα του Συνεδρίου μας θα ενισχύσουν τις προσπάθειές μας να επαναπροσδιορίσουμε το σπουδαίο ρόλο μας στην περιγεννητική φροντίδα και την παροχή υπηρεσιών υγείας γενικότερα, όπως αυτά προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία, τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών. Παρακάτω σας παραθέτουμε διάφορα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τη θεματολογία, τη συνδρομή, την αποστολή και τον τρόπο συγγραφής των εργασιών του Συνεδρίου.

Θεματολογία Συνεδρίου

Κάθε θέμα στην άσκηση του μαιευτικού επαγγέλματος συνδέεται άμεσα με την ηθική, τη δεοντολογία και τη νομοθεσία και εντάσσεται στις ενότητες για τις εργασίες, παρουσιάσεις και ανακοινώσεις του Συνεδρίου.

Προς διευκόλυνση της συγγραφής των εργασιών του Συνεδρίου παραθέτουμε θέματα, τα οποία είναι ενότητες των επιμέρους θεμάτων και συνδέονται άμεσα με τη θεματολογία του Συνεδρίου:

- Ιστορική πορεία του μαιευτικού επαγγέλματος.
- Μητρότητα: Νομοθεσία και Κοινωνική Πρόνοια.
- Μαίες στο δικό τους εργασιακό χώρο και σε αλλότρια καθήκοντα.
- Η Μαία στη διάρθρωση του Συστήματος Υγείας (Κέντρα Υγείας – Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία – Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Φροντίδα Υγείας).
- Μαία και πολιτισμικές κοινότητες (οικονομικοί πρόσφυγες, μετανάστες, επαναπατριζόμενοι).
- Η Μαία και η Δημόσια Υγεία (Αγωγή και Προαγωγή Υγείας, Φροντίδα για την Ασφαλή Μητρότητα, Οικογενειακός Προγραμματισμός).
- Η Μαία και η πολιτική στην Υγεία.
- Εκπαίδευση της Μαίας στην Ελλάδα, στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στον κόσμο (I.C.M, Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών).

Υπόμνηση προς τους Συγγραφείς - Συνδρομή Συνεδρίου

- **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ:** Μέχρι 31/12/1999. Η ΠΕΡΙΛΗΨΗ της εργασίας το αργότερο μέχρι 20/12/1999. Δεκτά: πόστερ, σκίτσα, εικόνες, slides, video.
 - **ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ:** 15 λεπτά.
 - **ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ:** 10 λεπτά.
 - **ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ:** 22.000 δρχ.
Αποστολή μέχρι 31/12/99: 17.000 δρχ.
Από 1/1/2000: 22.000 δρχ.
- Η συνδρομή για το Συνέδριο περιλαμβάνει:
- δικαίωμα εγγραφής,
 - τσάντα Συνεδρίου - έντυπο υλικό,
 - μπουφέ κατά την έναρξη του Συνεδρίου,
 - προσφορά καφέ και αναψυκτικών στα διαλείμματα,
 - βεβαίωση παρακολούθησης.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 1) Για κρατήσεις δωματίων σε ξενοδοχεία της Αθήνας, θα απευθύνεστε στους κατά τόπους Εφετειακούς Συλλόγους.

2) Οι συμμετέχοντες με εργασία τους στο Συνέδριο, παρακαλούνται να συμπληρώσουν την αίτηση "ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕ ΕΡΓΑΣΙΑ" (σχέδιο της οποίας βλέπετε παρακάτω) και να τη διαβιβάσουν ταχυδρομικά ή με Fax στα γραφεία του Σ.Ε.Μ.Α.

8ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ

7, 8, 9 Απριλίου 2000 - Ξενοδοχείο "HOLIDAY INN"

Θέμα: "ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΙΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ"

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΕ ΕΡΓΑΣΙΑ

Προς το ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Οδός Αριστείδου Παππά 2 - 115 21 Αθήνα

Τηλ.: 64.65.691(Fax) - 64.29.675, e-mail:sema-icm@mail.otenet.gr.

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....ΟΝΟΜΑ:.....

ΙΔΙΟΤΗΤΑ:.....ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ:.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:.....ΠΟΛΗ:.....

T.K.:.....ΤΗΛ.:.....FAX:.....e-mail:.....

Σας γνωρίζω ότι προτίθεμαι να λάβω μέρος στο παραπάνω Συνέδριο με την ακόλουθη εργασία μου:

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:.....

Ημερομηνία Αποστολής:.....Υπογραφή:.....

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ 8ου ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ

Οι εργασίες θα πρέπει να είναι δακτυλογραφημένες σε λευκό χαρτί μεγέθους Α4, με διπλό διάστημα και περιθώριο 3 εκ. τουλάχιστον σε όλες τις πλευρές της σελίδας. Η αρίθμηση των σελίδων γίνεται στην επάνω δεξιά γωνία, με πρώτη τη σελίδα του τίτλου. Ακολουθούν, πάντα σε καινούργια σελίδα, η περίληψη, το κείμενο, οι ευχαριστίες, οι βιβλιογραφικές ή αρθρογραφικές αναφορές και οι πίνακες-εικόνες-σχήματα, με την αρίθμηση και τις λεζάντες τους. Η γλωσσική και συντακτική επεξεργασία των κειμένων πρέπει να γίνεται με προσοχή. Τα άρθρα δημοσιεύονται στη δημοτική γλώσσα και σε μονοτονικό σύστημα. Οι ερευνητικές εργασίες και οι ανασκοπήσεις δεν πρέπει να ξεπερνούν τις είκοσι (20) δακτυλογραφημένες σελίδες και η παρουσίαση ειδικών περιπτώσεων τις δέκα (10).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ: Πρόκειται για πρωτότυπες εργαστηριακές έρευνες ή κλινικές δοκιμές με συγκεκριμένη μεθοδολογία, αποδεκτές στατιστικές μεθόδους ανάλυσης και επεξεργασίας των δεδομένων και πρωτοδημοσιευμένα αποτελέσματα.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΙΣ: Πρόκειται για ολοκληρωμένες παρουσιάσεις-αναλύσεις θεμάτων, που αφορούν σύγχρονες απόψεις σε ζητήματα θεωρίας ή πρακτικής.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ: Πρόκειται για παρουσίαση μεμονωμένων περιστατικών με ξεχωριστό ενδιαφέρον, όσον αφορά την πάθηση, τη θεραπευτική μέθοδο και τα αποτελέσματά της. Πιο συγκεκριμένα, η δομή των εργασιών θα πρέπει να ακολουθεί τους πιο κάτω γενικούς κανόνες:

ΣΕΛΙΔΑ ΤΙΤΛΟΥ: Είναι η πρώτη σελίδα της εργασίας και περιλαμβάνει:

- 1) τον τίτλο της εργασίας, ο οποίος πρέπει να είναι ακριβής, περιεκτικός και σύντομος,
- 2) το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα με συνοπτικά βιογραφικά στοιχεία (επαγγελματικά-επιστημονικοί τίτλοι, ειδικότητα, χώρος εργασίας κλπ.),
- 3) το ίδρυμα από όπου προέρχεται η εργασία και
- 4) την πλήρη διεύθυνση του υπεύθυνου για την αλληλογραφία συγγραφέα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Σύντομο κείμενο, μέχρι διακόσιες (200) λέξεις, το οποίο αναφέρει συνοπτικά:

1) το σκοπό 2) τη μέθοδο και 3) τα αποτελέσματα,	}	της ερευνητικής εργασίας
ή 1) το σκοπό 2) τα κυριότερα σημεία και 3) τα συμπεράσματα.	}	της επιστημονικής ανασκόπησης

Σε ξεχωριστή σειρά παρατίθενται οι απαραίτητες για τη σωστή ταξινόμηση του άρθρου, σε ομοειδείς κατηγορίες θεμάτων, λέξεις-κλειδιά.

ΚΕΙΜΕΝΟ: Οι ερευνητικές εργασίες αποτελούνται από τις επιμέρους ενότητες:

- I) Εισαγωγή, II) Υλικό και μέθοδος, III) Αποτελέσματα, IV) Συζήτηση και V) Συμπεράσματα.
- I) Εισαγωγή:** Στην εισαγωγή γίνεται η πρώτη παρουσίαση του θέματος, ακολουθεί

μία σύντομη ανασκόπηση σε σχετικές μελέτες και αναφέρεται ο σκοπός της εργασίας.

II) Υλικό και μέθοδος: Στην ενότητα αυτή αναφέρονται με τη σειρά ο αριθμός, ο τρόπος και το κριτήριο επιλογής των ατόμων που συμμετείχαν, ο εξοπλισμός και τα υλικά, το ερευνητικό πρωτόκολλο, οι διαδικασίες διεξαγωγής της έρευνας, καθώς επίσης και οι στατιστικές μέθοδοι ανάλυσης και επεξεργασίας των αποτελεσμάτων. Η παράθεση των πληροφοριών πρέπει να είναι λεπτομερής και προσεκτικά διατυπωμένη, ώστε η εργασία να μπορεί να αναπαραχθεί από άλλους ερευνητές για την επαλήθευση των αποτελεσμάτων της.

III) Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται με τη βοήθεια πινάκων, σχημάτων και γραφικών παραστάσεων.

IV) Συζήτηση: Η συζήτηση περιλαμβάνει συγκριτική αναφορά στα αποτελέσματα άλλων σχετικών εργασιών, δίνει έμφαση στα καινούργια και σημαντικά στοιχεία που αναδεικνύονται, συνδέει τα αποτελέσματα με τους στόχους μελέτης και αναφέρει τις νέες κατευθύνσεις και τα σημεία εκείνα που χρειάζονται περισσότερη διερεύνηση.

V) Συμπεράσματα: Τα συμπεράσματα διατυπώνονται στην τελευταία ενότητα της εργασίας.

Οι επιστημονικές ανασκοπήσεις περιλαμβάνουν:

I) Περίληψη, II) Εισαγωγή, III) Κύριο μέρος, όπου γίνεται εκτενής ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και αναλύονται οι απόψεις των συγγραφέων και IV) Συμπεράσματα.

ΠΙΝΑΚΕΣ: Η αρίθμηση των πινάκων γίνεται με λατινικούς αριθμούς (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII κλπ.), ανάλογα με τη σειρά που εμφανίζονται στο κείμενο. Κάθε πίνακας, εκτός από το λατινικό αριθμό του φέρει και σύντομο αλλά περιεκτικό τίτλο, που μαζί με το κείμενο δακτυλογραφείται σε διπλό διάστημα. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στους πίνακες θα πρέπει να συνοδεύονται από τιμές μέσου όρου και μονάδες σταθερής απόκλισης. Όλες οι απαραίτητες διευκρινίσεις δίνονται στο τέλος του πίνακα με μικρά στοιχεία. Η τυποποίηση των δεδομένων σε στήλες θα πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε οι πληροφορίες να είναι ευανάγνωστες και κατανοητές. Συνιστάται η χρήση οριζοντίων γραμμών για διάκριση των στοιχείων.

ΕΙΚΟΝΕΣ - ΣΧΗΜΑΤΑ: Θα πρέπει να είναι προσεκτικά σχεδιασμένα με σινική μελάνη, έτοιμα για εκτύπωση. Γι' αυτό το λόγο στέλνονται στην Επιστημονική Επιτροπή –σε ξεχωριστούς φακέλους– τα πρωτότυπα, τοποθετημένα ανάμεσα σε σκληρά χαρτόνια. Ο αραβικός αριθμός που συνοδεύει την εικόνα ή το σχήμα, καθώς και η συνοδευτική λεζάντα δακτυλογραφούνται σε ξεχωριστή σελίδα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Οι συγγραφείς μπορούν να παραπέμπουν τον αναγνώστη σε βιβλία και άρθρα από την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία. Οι αναφορές παρατίθενται αριθμητικά, ανάλογα με τη σειρά που εμφανίζονται στο κείμενο και στο τέλος κάθε πρότασης της παραγράφου, που αναφέρεται σε απόψεις ή δημοσιεύματα άλλων συγγραφέων. Στο τέλος του άρθρου, με την ίδια πάντα σειρά (από το Α έως το Ω ή από το Α έως το Ζ), επεξηγούνται όλες οι παραπομπές με τον ακόλουθο τρόπο:

1. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

α) Επίθετο - Όνομα συγγραφέα ή συγγραφέων

- π.χ. I) **Artal R.:** [αν είναι ένας ο συγγραφέας]
 II) **Bell R., O' Neill M.:** [αν είναι δύο (2) οι συγγραφείς]
 III) **Berg G., Hammar M., Moeller - Nielsen J., Linden V., Thorblad J.:** [αν είναι πάνω από δύο (2) συγγραφείς]

β) Ο τίτλος του άρθρου σε εισαγωγικά

- π.χ. I) "Exercise and pregnancy",
 II) "Exercise and pregnancy",
 III) "Low back pain during pregnancy",

γ) Όνομα περιοδικού

- π.χ. I) Clinics in sports medicine,
 II) Birth,
 III) Obstetrics and Gynecology,

δ) Τόμος και αριθμός τεύχους (απαραίτητος εάν η αρίθμηση των σελίδων γίνεται από την αρχή σε κάθε τεύχος)

- π.χ. I) 11(2):
 II) 21(2):
 III) 71(1):

ε) Ο πρώτος και ο τελευταίος αριθμός της σελίδας του αναφερόμενου κειμένου

- π.χ. I) 363-77, 1992.
 II) 85-95, 1994.
 III) 71-5, 1998 Jan.

Ας δούμε όλα τα παραπάνω συνοπτικά:

- I) **Artal R.:** "Exercise and pregnancy", Clinics in sports medicine, 11(2): 363-77, 1992.
 II) **Bell R., O' Neill M.:** "Exercise and pregnancy", Birth, 21(2): 85-95, 1994.
 III) **Berg G., Hammar M., Moeller - Nielsen J., Linden V., Thorblad J.:** "Low back pain during pregnancy", Obstetrics and Gynecology, 71(1): 71-5, 1998 Jan.

2. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ

α) Επίθετο - Όνομα συγγραφέα ή συννοραφέων

- π.χ. I) Πισίδης Αλ.:
 II) Χατζημηνάς Ιωάν.:
 III) Στεργιόπουλος Κων.:

β) Τίτλος του βιβλίου σε εισαγωγικά

- π.χ. I) "Ανατομική - Βασικές γνώσεις",
 II) "Επίτομη Φυσιολογία",
 III) "Εγχειρίδιο Νεογνολογίας",

γ) Τόπος έκδοσης

- π.χ. I) Αθήνα,
 II) Αθήνα,
 III) Αθήνα,

δ) Επωνυμία εκδοτικού οίκου

- π.χ. I) Εκδόσεις Λύχνος,
 II) Επιστημονικές εκδόσεις Γρηγόριος Κ. Παρισιάνος,
 III) Ιατρικές εκδόσεις Λίτσας,

ε) Χρόνος έκδοσης

- π.χ. I) 1988,
 II) 1986,
 III) 1987,

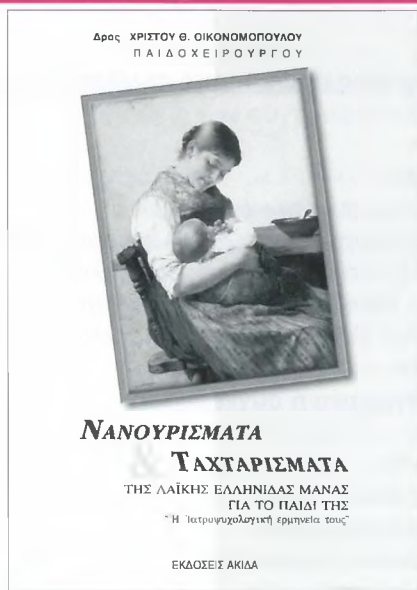
στ) Σελίδες

- π.χ. I) 271-295.
 II) 17-51.
 III) 18-30.

Ας δούμε όλα τα παραπάνω συνοπτικά:

- I) **Πισίδης Αλ.:** "Ανατομική - Βασικές γνώσεις", Αθήνα, Εκδόσεις Λύχνος, 1988, 271-95.
 II) **Χατζημηνάς Ιωάν.:** "Επίτομη Φυσιολογία", Αθήνα, Επιστημονικές εκδόσεις Γρηγόριος Κ. Παρισιάνος, 1986, 17-51.
 III) **Στεργιόπουλος Κων.:** "Εγχειρίδιο Νεογνολογίας", Αθήνα, Ιατρικές εκδόσεις Λίτσας, 1987, 18-30.

Ανακοίνωση του Σ.Ε.Μ.Α.

Συνάδελφοι,

Όπως ήδη έχετε διαβάσει στο προηγούμενο τεύχος του "ΕΛΕΥΘΩ", κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις "ΑΚΙΔΑ" Α. ΜΑΚΡΗ και για λογαριασμό του Συλλόγου μας το βιβλίο:

**"ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΧΤΑΡΙΣΜΑΤΑ
 ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ ΜΑΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ"**

του Παιδοχειρουργού-Συγγραφέα Δρος Χρίστου Θ. Οικονομόπουλου. Η έκδοσή του έχει μεγάλη πολιτιστική αξία και αναβιώνει την παράδοσή μας. Έχει άμεση σχέση με το επάγγελμά μας και με παραστατικότητα και σοφία μάς δίνει εικόνες του παρελθόντος, που ευχόμαστε να τις ξαναζήσουμε στο μέλλον. Η τιμή του έχει ορισθεί στις 3.000 δρχ. και οι εισπράξεις θα ενισχύουν το ταμείο του Συλλόγου μας, με την προοπτική να πραγματοποιηθούν και άλλες αξιόλογες όπως αυτή εκδόσεις.

Ευχαριστήριες επιστολές προς το Σ.Ε.Μ.Α.

Στις αρχές Οκτωβρίου 1999 λάβαμε τις παρακάτω επιστολές και από το περιεχόμενο τους κρίναμε ότι ήταν απαραίτητη η δημοσίευσή τους, γιατί αφορούν το Σύλλογό μας και τις προσπάθειές του να βοηθήσει τους νέους γονείς, το παιδί και γενικότερα την οικογένεια. Σας παραθέτουμε τις επιστολές, όπως ακριβώς έχουν:

Προς το
ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
Αριστείδου Παππά 2
115 21 Αθήνα

Αθήνα 27/9/99

Με την επιστολή αυτή θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την εκπαιδευτική ταινία που έλαβα σχετικά με τις συμβουλές για τη φροντίδα του μωρού, και παράλληλα να εκφράσω την απογοήτευσή μου, για την ελλιπή πληροφόρηση των θεμάτων αυτών από τις μαίες του ιδιωτικού μαιευτηρίου που γέννησα.

Τον Ιούλιο απέκτησα το πρώτο μου παιδί και πραγματικά λυπήθηκα πολύ για την αδιαφορία των μαιών, τις μονολεκτικές τους απαντήσεις και τη δυσαρρέσκειά τους στις ερωτήσεις που έκανα.

Αυτό που με φόβισε περισσότερο ήταν οι διαφορετικές και πολλές φορές συγκρουόμενες απόψεις που άκουγα από αυτές, ιδιαίτερα για το θέμα του θηλασμού.

Χωρίς να έχω προηγούμενη εμπειρία, χωρίς να έχω ξαναπιάσει μωρό στα χέρια μου, με την επιθυμία να μάθω για το τί πρέπει να κάνω και να προσέχω, έφυγα από το μαιευτήριο με έντονο φόβο και άγχος από την άγνοια και μόνο. Ο γυναικολόγος μου ήταν αυτός που μου έδινε απαντήσεις στα ερωτήματά μου και κάποια βιβλία, που είχα αγοράσει μόνη μου.

Θα ήταν πραγματικά πολύτιμο κατά τη γνώμη μου, αν κάθε μαιευτήριο εκμεταλλευόταν ουσιαστικά τις 4-5 μέρες παραμονής μας, και μόνο μία μαία να διέθετε κάποια ώρα από το χρόνο της για υπεύθυνη ενημέρωση και εκπαίδευση.

Επίσης, θα ήταν πολύ καλό η διάθεση της ταινίας να γινόταν στο μαιευτήριο και όχι δύο μήνες μετά, αφού στην αρχή όλα είναι άγνωστα, και να υπάρχει κάποιο έντυπο υλικό, εγκεκριμένο από το Σύλλογό σας, με σωστές και σοβαρές πληροφορίες.

Ευχαριστώ για το χρόνο σας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα στοιχεία της μητέρας υπάρχουν στο Σύλλογό μας και είναι στη διάθεση οποιουδήποτε ενδιαφερομένου.

Προς το
ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αθήνα 30/9/99

Αγαπητοί μου,

Πριν από λίγες ημέρες έφθασε στα χέρια μου ένα γράμμα σας που αναφέρεται στον "ερχομό ενός παιδιού", μαζί με μία εκπαιδευτική ταινία που την βρήκα εξαιρετική.

Θα ήθελα από δικής μου πλευράς να προσφέρω και εγώ τη βοήθειά μου στο Σύλλογό σας, όταν και όποτε εσείς νομίζετε. Είμαι ειδική παιδαγωγός με ειδίκευση στη νοητική υστέρηση και θα χαιρόμουν πολύ να μοιραστώ τις γνώσεις μου μαζί σας. Υπάρχει άφθονο υλικό για τις περισσότερες κατηγορίες παιδιών, που ανήκουν στο χώρο της Ειδικής Αγωγής (κωφά, επιληπτικά, σωματικά ανάπηρα). Εάν χρειαστείτε κάτι περισσότερο, θα χαρώ να επικοινωνήσω μαζί σας στο τηλέφωνο: 98.84.988.

Με εκτίμηση
Μαρία Δερέκα

Τρίτωνος 119 - 175 62 Παλαιό Φάληρο

Προς το
Δ.Σ. του ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ταινία και τα υπόλοιπα δωράκια που μου στείλατε. Την παρακολούθησα 3 φορές ώς τώρα και βρίσκω πως δίνει πολύ χρήσιμες πληροφορίες στις νέες μητέρες.

Εμένα είναι το δεύτερο παιδάκι μου (έχω και μία κόρη 3 ετών) και τα περισσότερα τα γνώριζα ήδη, όμως, πιστεύω, πως είναι πάντα καλό να φρεσκάρεις τις γνώσεις σου, για να αποφεύγεις όσο το δυνατόν τα λάθη. Μακάρι να μπορούσε η ταινία να είναι μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας και να έχει περισσότερες πληροφορίες. Μου αρέσει πάντα η ενημέρωση από βιβλία ειδικών και από περιοδικά ή ταινίες. Συγχαρητήρια για την πρωτοβουλία σας και καλή επιτυχία στο πολύτιμο έργο σας!

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Χριστίνα Γκοσίου - Ντάβου

Σουλίου 12 - 153 43 Αγία Παρασκευή

Σημείωση Σ.Ε.Μ.Α: Είναι συγκινητικό και ευχάριστο, να βρίσκει θετική ανταπόκριση η προσπάθεια του Συλλόγου μας να προσφέρει στη μητρότητα και στην οικογένεια.

Επισημαίνουμε ότι θα ήταν πρακτικά αδύνατο να προσφέρουμε στην Ελληνίδα μητέρα αυτό το βοήθημα, χωρίς την ηθική και οικονομική υποστήριξη της Εταιρείας "ΠΡΟΚΤΕΡ & ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ".

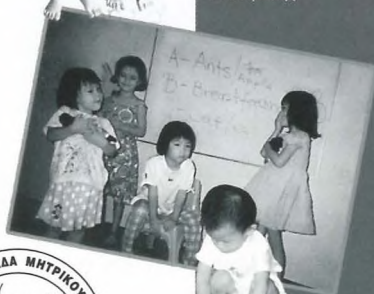
Το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

Μητρικός Θηλασμός: Γνώση για τη Ζωή

1-7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1999

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ**

ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΘΗΛΑΣΜΟΥ

- Κάθε χρόνο, από τις 1-7 Νοεμβρίου γιορτάζουμε στη χώρα μας την Παγκόσμια Εβδομάδα Μητρικού Θηλασμού.
- Σκοπός της γιορτής είναι, να πληροφορηθεί η κοινωνία για τη σπουδαιότητα του Μητρικού Θηλασμού και να ευαισθητοποιηθεί, για να τον υποστηρίξει και να τον βοηθήσει.
- Για τον εορτασμό ορίζεται πάντα ένα θέμα. Το φετινό είναι: **"Μητρικός Θηλασμός: Γνώση για τη Ζωή"**, που σκοπό έχει, αυτό το πολύ ζωτικό θέμα για τη διατροφή του παιδιού να γίνει μέρος στην εκπαίδευση, από το Νηπιαγωγείο έως το Πανεπιστήμιο.
- Έτσι, από την πολύ μικρή ηλικία, ο Μητρικός Θηλασμός θα γίνει Γνώση Ζωής.

Μητρικός Θηλασμός Νέα απ' όλο τον Κόσμο

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΘΗΛΑΣΜΟΥ

1-7 Νοεμβρίου 1999

Θέμα εορτασμού: "Μητρικός Θηλασμός: Γνώση για τη Ζωή"

Επιμέλεια: Δρ **Θέμις Ζάχου**, Παιδιάτρος-Νεογολόγος.

Κάθε χρόνο, από τις 1-7 Νοεμβρίου γιορτάζεται στη χώρα μας η Παγκόσμια Εβδομάδα Μητρικού Θηλασμού. Φέτος, εκτός από το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο των 40 ωρών για το Μητρικό Θηλασμό, που απευθύνεται στις Μαίες, Μαιευτές και Παιδιάτρους και οργανώνεται από το Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας σε συνεργασία με τη Μονάδα Φυσιολογικών Νεογνώνων, Προαγωγής Μητρικού Θηλασμού-Τράπεζα Μητρικού Γάλακτος του Νεογολογικού Τμήματος και το Τμήμα Μητρικού Θηλασμού-Τράπεζα Γάλακτος της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου-Μαιευτη-

ρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ", ο Σύλλογος Μαιών-Μαιευτών Αθήνας και το Γ.Π.Ν-Μαιευτήριο "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ" μετά την καθιερωμένη λειτουργία στο εκκλησάκι του Νοσοκομείου, το στεφάνωμα του αγάλματος της θηλάζουσας μητέρας στην πλατεία "Ελενα Βενιζέλου" και την επίσκεψη στις νέες μητέρες, που γέννησαν στο Μαιευτήριο, πήγαν στον καταυλισμό σεισμοπλήκτων του Δήμου Αχαρνών, στο Στρατόπεδο "ΚΑΠΟΤΑ".

Στην τρίωρη παραμονή τους έγιναν ομιλίες από τους:

1) Κο Θ. Σαπουνά, Ιατρό Υγιεινολόγο Κοινωνικής Ιατρικής, Διευθυντή Πρωτο-

βάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, με θέμα:

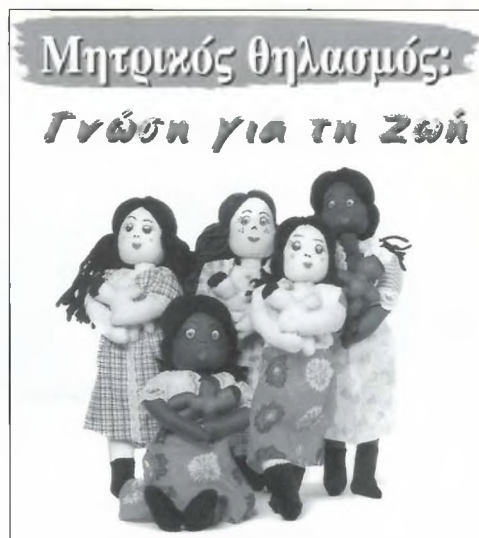
**Παγκόσμια Εβδομάδα Μητρικού
Θηλασμού 1999:**

“Μητρικός Θηλασμός: Γνώση για τη Ζωή”.

2) Κα Θ. Ζάχου, Παιδιάτρο-Νεογνολόγο, με θέμα:

**“Μητρικός Θηλασμός
σε κρίσιμες καταστάσεις”.**

Στη συνέχεια μοιράστηκαν δώρα στα 300 παιδιά του καταυλισμού, που διασκεδάζαν με κλόουν και τρομπολίνο. Τα γελαστά πρόσωπα των παιδιών και η ευχαρίστηση που έδειξαν οι άνθρωποι του καταυλισμού, ικανοποίησε όλους όσους συμμετείχαν στην οργάνωση της εκδήλωσης.

Σ' αυτή τη φωτογραφία φαίνεται η χαρούμενη έκφραση της μάνας με τα παιδιά της, καθώς και η ικανοποίηση των συμμετεχόντων στην εκδήλωση: της Παιδιάτρου-Νεογνολόγου κ. Θ. Ζάχου, του Ιατρού Κοιν. Ιατρικής κ. Θ. Σαπουνά και της Μαίας κ. Αναστ. Χάλιου, από τη Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας, της κ. Ειρήνης Πλεύρη, Δ/σας του Μαιευτηρίου “Μαρίκα Ηλιάδη”, της κ. Μόνικας Φραγκούλη, εκπροσώπου του “La Leche League”, της κ. Αλεξ. Ευαγγέλου, Δημοτικής Συμβούλου του Δήμου Αχαρνών κ.ά.

Στιγμιότυπο από την προσφορά των δώρων στα παιδιά του καταυλισμού σεισμοπλήκτων του Δήμου Αχαρνών, στο Στρατόπεδο "ΚΑΠΟΤΑ".

Τα παιδιά του καταυλισμού χαίρονται με τα παιχνίδια, την παράσταση του κλόουν και το τρομπολίνο.

Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες*

Βασιλική Οικονομάκου, Πόπη Παπαζαχαριάκη, Μαίες Γ.Π.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕ-ΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

***Αφιερώνεται στην Ελληνίδα μαία και στον Έλληνα μαιευτή του αιώνα που ανατέλλει.**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πέρασε πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι ν' αρχίσουμε να συγκεντρώνουμε στοιχεία γι' αυτή μας την εργασία. Θεωρούσαμε τους εαυτούς μας ανεπαρκείς για ν' ασχοληθούμε με τη διαδρομή ενός λειτουργήματος με επαγγελματική κατοχύρωση και ταυτότητα, όπως αυτό της Μαίας. Η προσωπική μας σχέση αρχίζει από τη Σχολή Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση", σαν Διδάσκουσα-Μαθήτρια, για να φτάσει σήμερα σε μία βαθιά εκτίμηση και φιλία, που θέλει να οραματίζεται ένα καλύτερο κόσμο με πλήρως εναρμονισμένο το λειτούργημα της Μαίας και του Μαιευτή. Ακολουθούμε μία προσέγγιση του θέματός μας μέσα στο χρόνο και καταγράφουμε το δύσκολο δρόμο, που η Μαία, κυρίως στην Ελλάδα, χρειάστηκε να διανύσει, για να φτάσει μέχρι την ένταξη τής εκπαίδευσής της στα Τ.Ε.Ι, και συγχρόνως, να μοιραστεί πλέον ισότιμα με τον άνδρα το ιερό τούτο λειτούργημα. Ευχόμαστε ο κλάδος μας να συνεχίζει ανοδική πορεία μέσα σ' όλους τους χώρους, που οι Σπουδαστές –οι Μαίες και οι Μαιευτές– κινούνται και λειτουργούν. Ν' ανοίξουν καινούργιους δρόμους, να μάχονται για τα κατοχυρωμένα τους επαγγελματικά δικαιώματα, να κρατήσουν ψηλά το μοναδικό πρόνομιο που ο Θεός εμπιστεύθηκε σ' αυτούς, να συμμετέχουν στο θαύμα της γέννησης.

Η στιγμή που ενώνει το ανθρώπινο γένος με την αιωνιότητα, συνδέθηκε απόλυτα με τη γυναικεία παρουσία. Η γυναίκα γεννά, έχει το μεγαλύτερο πρόνομιο, μα και τη μεγαλύτερη ευθύνη, είναι η φωλιά της ζωής. Ο τραγικός μας ποιητής Ευριπίδης, γνωστός μισογύνης, γράφει: "Ελοίμην αν τρεις παρ' ασπίδα τυχείν ή άπαξ τεκείν". Δηλαδή, θα προτιμούσα σε τρεις πολέμους να πάω, παρά μία και μόνη φορά να ζήσω τους πόνους της γέννας.

Η γέννα όμως έχει και κινδύνους, γιατί είναι ένα πολύπλοκο γεγονός, που για να ολοκληρωθεί σωστά χρειάζεται βοή-

θεια, όχι μόνο τεχνική, μα πάνω και πρώτα από όλα ψυχική.

Από τα βάθη της Μυθολογίας μέχρι τις ημέρες μας, μία άλλη γυναικεία παρουσία, η ΜΑΙΑ, πλαισιώνει το καθημερινό, αλλά και μοναδικά ανεπανάληπτο θαύμα της γεννησης. Μαία, λοιπόν, σεμνή ιέρεια, λαμπρό αστέρι που λάμπει στον ουρανό, ως πρώτη και πιο όμορφη κόρη από τις επτά κόρες του Άτλαντα. Θεά Μαία, Ελευθώ, Ελειθώ και άλλα ονόματα, που πηγάζουν από τη θερμή ικεσία της επιτόκου: "Ελθέ! Ελθέ!"

Στο μικρό νησάκι της Δήλου, η Λητώ κατατρεγμένη, μόνη και αβοήθητη παραδί-

δεται στις νεράιδες της θάλασσας και στη θεά Θέτιδα, για να γεννήσει τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Όπου, μέσα από τα σύννεφα φανερώνεται η θεά Μαία Ελευθώ, αφού ξεγέλασε τη θεά Ήρα, που από ζήλια την κρατούσε κλεισμένη στον Όλυμπο για να μη βοηθήσει τη Λητώ.

“Ωδίνειν τρομέω. Χαλεπόν βέλος Ειλειθυίας”, γράφει ο Θεόκριτος.

Οι ωδίνες αμέσως πυκνώνουν. Η πανέμορφη Λητώ αγκαλιάζει τον κορμό του φοίνικα, βγάζει μία δυνατή κραυγή και ο Απόλλωνας γεννιέται, ενώ ακολουθεί η γέννηση της Άρτεμης. Από κείνη τη στιγμή, ένα άπλετο φως λούζει τη Δήλο ανά τους αιώνες.

Φαντασθείτε τις νεράιδες να περιποιούνται το νεογέννητο και τη Θέτιδα να φεύγει για τον Όλυμπο, για να φέρει νέκταρ και αμβροσία. Η θεά Ελευθώ παντοδύναμη μπαίνει στο Πάνθεον του Ολύμπου. Λατρεύεται σ’ όλη την Ελλάδα και ταυτίζεται με τη μητέρα της Ήρα. Αργότερα, είναι η θεά Άρτεμη, που χαρίζει γονιμότητα και παρίσταται στον τοκετό. Μα και από τη μυθολογία των Αιγυπτίων, των Ινδών και των Κινέζων, συμπεραίνεται ότι ο τοκετός ήταν στα χέρια γυναικών.

Από το 4000 π.Χ. έως το 2430 π.Χ., στη Σαΐδα της Αιγύπτου, υπήρχαν σχολές όπου γυναίκες διδασκόντουσαν τη Μαιευτική.

Στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρεται ότι στον τοκετό της Ραχήλ και της Θάμαρ παραστάθηκε Μαία. Με τη γέννηση του Χριστού οι γυναίκες βρήκαν ένα καινούργιο στήριγμα στο πρόσωπο της Παναγίας. Τη θεωρούν μεσίτρα και την παρακαλούν να τις βοηθήσει να λευτερωθούν (*Παναγία η Ελευθερώτρια*).

Το 2ο μ.Χ. αιώνα, ο διασημότερος γυναικολόγος, Σωρανός ο Εφέσιος, καθορίζει για πρώτη φορά “Οποία πρέπει να

είναι η Μαία”. Γράφει: “Είναι ικανή να γίνει Μαία η εγγράμματη, η έξυπνη, εκείνη που έχει ισχυρή μνήμη. Η εργατική και ευπρεπής και γενικώς αυτή που έχει ακμαίες αισθήσεις, είναι αρτιμελής και ζωηρή”. Παροτρύνει τις γυναίκες να επιλέγουν και να καλούν την άριστη Μαία, η οποία, πέρα από τις πρακτικές της ικανότητες διαθέτει την ψυχραιμία της σε δύσκολες περιπτώσεις, είναι συνετή, νηφάλια, συγκρατημένη, φιλοχρήματη και δεν παραβλέπει το συμφέρον της γυναίκας.

Στην προβυζαντινή εποχή, για την αποκατάσταση της υγείας –ιδίως σε σοβαρές καταστάσεις– οι άνθρωποι κατέφευγαν στη μαγεία και τη βοήθεια των μάγων, οι οποίοι έκαναν διάφορες και ύποπτες θυσίες. Σχετικός νόμος της εποχής προέβλεπε την ποινική αξιολόγηση των μαγικών πράξεων και καταδίδωκε την κακή μεν μαγεία, ως “Μαύρη”, επέτρεπε δε την καλή μαγεία, ως “Λευκή”.

Ο Μέγας Κωνσταντίνος, το 321 μ.Χ., σε ένα από τα μεγαλύτερα νομοθετικά του έργα παρουσιάζει διατάξεις που αφορούν στα “Ελευθέρια επαγγέλματα”. Ελεύθερα επαγγέλματα στα οποία συγκαταλέγονται δάσκαλοι, δικηγόροι, γιατροί. Στις διατάξεις αυτού του νομοθετήματος εξομοιώνονται απόλυτα οι γιατροί, οι μαιές, καθώς και όσοι άλλοι είναι ειδικοί για ορισμένα μέλη του σώματος, όπως αυτιά, δόντια κλπ. Οι διατάξεις αυτές επαναλαμβάνονται και σε μεταγενέστερα νομοθετήματα. Εάν, όμως, παρακολουθήσουμε ιστορικά ντοκουμέντα της εποχής εκείνης, βλέπουμε ότι οι ύποπτες και αθέμιτες θυσίες συνεχίζονται.

Ο Ευσέβιος Καισαρείας, ιστορικός των πρώτων δεκαετιών του 4ου μ.Χ. αιώνα, γράφει, ότι ο Μαξέντιος άλλοτε επιδιδόταν στο άνοιγμα της κοιλιάς των εγκύων γυναικών και άλλοτε χρησιμοποιούσε τα

σπλάχνα των νεογέννητων, για να προβλέψει το μέλλον. Η πολιτεία και η εκκλησία συνεχίζει τις προσπάθειές της, όμως οι μάγοι και οι μάγισσες δεν διστάζουν να εφαρμόζουν ιατρικές μεθόδους στις σατανιστικές πρακτικές τους. Παραθέτουμε ένα πραγματικά φρικτό περιστατικό, που αναφέρεται στα έργα δύο ιστορικών της εποχής, του Θεοφάνους και του Πατριάρχου Νικηφόρου, και αφορά στην πολιορκία και κατάληψη της Περγάμου από τους Άραβες, το 717 μ.Χ.: Ένας μάγος ζήτησε από τους κατοίκους μία ετοιμόγεννη πρωτοτόκο γυναίκα, της οποίας αφαίρεσαν το παιδί με καισαρική τομή, κατόπιν το έριξαν στο καζάνι, το έβρασαν και στο ζωμό του βούτηξαν το δεξί μανίκι τους όσοι πολέμησαν στα τείχη. Τελικά, η είσοδος των Αράβων στην πόλη θεωρήθηκε η τιμωρία τους για την ανόσια αυτή πράξη.

Μέχρι την εποχή της Αναγέννησης επικρατούσαν μεσαιωνικές προκαταλήψεις όσον αφορά τα μαιευτικά και γυναικολογικά θέματα, που επί αιώνες είχαν εγκαταλειφθεί στα χέρια γυναικών, πρακτικών μαιών με ασήμαντη ή ανύπαρκτη εκπαίδευση. Έτσι, η Ιατρική αναγκάστηκε να ασχοληθεί με τη Μαιευτική και Γυναικολογία και να πάρει ριζοσπαστικές θέσεις πάνω στα προβλήματα της γυναικείας υγείας.

Η Μαιευτική του 17ου αιώνα καθορίζεται από τρεις γυναικείες μορφές, που γράφουν αντίστοιχα βιβλία Μαιευτικής σε απλή γλώσσα, απ' όπου και μαθαίνουμε για τις πρακτικές εκείνης της εποχής. Αυτές οι γυναίκες ήταν: η Γαλλίδα Louise Bourgeois (1609), η Αγγλίδα Jane Sharp (1671) και τέλος, η Γερμανίδα Justine Siegemundin (1660), τιτλοφόρος μαία του οίκου των Βραδεμβούργων. Στα τέλη του 17ου αιώνα και στη διάρκεια του 18ου η

Χειρουργική αποκτά ισχυρή θέση. Δεν θεωρούν πλέον το χειρουργό χειρόνακτα της επιστήμης. Αντιλαμβάνονται ότι η Μαιευτική και η Γυναικολογία έχουν να ωφεληθούν από τη Χειρουργική, η οποία προοδεύει, αλλά με αργό ρυθμό.

Το 19ο αιώνα αυξάνεται η ανάγκη ίδρυσης κλειστών χώρων νοσηλείας, στους οποίους και συγκεντρώνεται ανθρώπινο υλικό, όπου διευκολύνεται και ολοκληρώνεται η πρακτική άσκηση γιατρών και μαιών. Οι ασκούμενοι, όμως, μη γνωρίζοντας τίποτα για την εφαρμογή απλών μέσων καθαριότητας και απολύμανσης, γίνονται αιτία της ανάπτυξης των γνωστών μας σήμερα λοιμώξεων και κυρίως του επιλόχειου πυρετού.

Την 1η Ιουλίου του 1816, σε μία μικρή πόλη της Ουγγαρίας, δύο παράξενες μαμές με σκεπασμένο το πρόσωπο βοηθούσαν την Τερέζα Σεμελβάις να γεννήσει το τέταρτο αγόρι της, τον Ιγνάτιο-Φίλιππο Σεμελβάις. Οι δύο μαμές είχαν σκεπασμένο το πρόσωπό τους με μαύρο πέπλο, γιατί ήταν άνδρες, και επειδή ήταν απαγορευμένο άνδρας να βοηθά στον τοκετό, για να κρατήσουν τα προσχήματα, έκρυβαν έτσι τα γένια τους. Λίγες ώρες μετά, η εξαντλημένη λεχώνα καιγόταν από τον πυρετό. Οι γιατροί της έδιναν εμετικά, καθαρτικά, της έκαναν αφαιμάξεις και άλλα διάφορα. Παρ' όλα αυτά, μόνο με τη βοήθεια της καλής τύχης της κατάφερε να σωθεί.

Αργότερα, ο νεαρός Σεμελβάις εγγράφεται στην Ιατρική Ακαδημία της Βιέννης και θεωρείται από τους καθηγητές και τους φοιτητές παράξενος, επειδή όλο κάτι ρωτάει, δύσκολα ικανοποιείται από τις απαντήσεις και συνέχεια ψάχνει.

Αυτή την εποχή οι περισσότερες γυναίκες γεννούν στο σπίτι, εκτός από αυτές που είναι βουτηγμένες στη ντροπή και

στη φτώχεια και για τις οποίες ιδρύεται ειδικό τμήμα στο Γενικό Νοσοκομείο της Βιέννης. Εκεί, ο Σεμελβάις γίνεται τακτικός βοηθός και μετά από συνεχείς παρατηρήσεις ανακαλύπτει –σε αντίθεση με την επικρατούσα τότε άποψη ότι η αρρώστια είναι μοιραία και ποτέ δεν θα βρούμε την αιτία της– ότι ο επιλόχειος πυρετός μεταδίδεται στις γυναίκες από τα χέρια των ασκούμενων γιατρών, που κάνουν τις νεκροτομές και μετά ξεγεννούν τις επίτοκες. Έτσι, γίνεται η επισημάνση της μολυσματικής νόσου και προτείνεται επιστημονικός τρόπος προφύλαξης. Αυτό το φωτισμένο μυαλό δίνει τη μία μάχη μετά την άλλη, αλλά λίγοι πιστεύουν σ' αυτόν. Οι περισσότεροι τον πολεμούν και όταν το 1861, με την εφαρμογή της απολύμανσης κάνει την πρώτη χειρουργική επέμβαση με απόλυτη επιτυχία, ο πόλεμος κορυφώνεται.

Κλεισμένος σ' ένα άσυλο και μονολογώντας με αγωνία: «Τα παιδιά... οι μητέρες... πλύνετε τα χέρια σας... να τις σώσουμε», πεθαίνει το 1865. Αναφερόμαστε στον Ιγνάτιο-Φίλιππο Σεμελβάις, γιατί πιστεύουμε ότι καμιά μαία, καμιά μάνα, καμιά γυναίκα δεν πρέπει να αγνοεί το όνομα του μεγάλου αυτού δραματικού προδρόμου, που πάλεψε για να κάνει τον τοκετό, όχι μία δραματική και επικίνδυνη περιπέτεια, αλλά μία φυσιολογική λειτουργία, που εκπέμπει φως, ευτυχία, χαρά.

Σε μία έκδοση της “Πρακτικής Ιατρικής” του Ιατροδιδάσκου Πύρρου του Θεσσαλού, που εκδόθηκε για τελευταία φορά το 1870, μετά το θάνατό του, διαβάζει κανείς πολύ ενδιαφέροντα πράγματα για το ρόλο της μαίας στη Μαιευτική και τις τότε αντιλήψεις. Ο Πύρρος σπούδασε Ιατρική στην Πάντοβα της Ιταλίας και ήρθε στην Ελλάδα πολύ πριν την Επανάσταση του 1821. Άσκησε αφιλοκερδώς

την Ιατρική και φαίνεται, σε ό,τι αφορά την κύηση και τον τοκετό η εμπειρική μαία της εποχής έπαιζε σπουδαίο ρόλο, αφού τις συμβούλευε και τις παρότρυνε και σπανίως απευθυνόταν σε γιατρούς γι' αυτά τα θέματα.

Μετά την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού, το νεοσύστατο Κράτος των Ελλήνων πολύ γρήγορα άρχισε να μελετάει το θέμα της εκπαίδευσης της μαίας. Ένα επάγγελμα, που περικλείει το λειτουργήμα και απαιτεί ψυχικές, σωματικές και πνευματικές ικανότητες, ζητά το σωστό τρόπο άσκησής του. Η μαία κρίνεται καταξιωμένη και έμπιστη ανάμεσα στις γυναίκες, ώστε να αναλάβει ένα μεγάλο κομμάτι από την ευθύνη της προστασίας της μητρότητας. Η υγεία της μητέρας και του νεογνού την περίοδο εκείνη, με την παντελή σχεδόν έλλειψη γιατρών και την επικράτηση αμέτρητων προλήψεων και δεισιδαιμονιών, ήταν στα χέρια της μαίας.

Το 1834 με Βασιλικό Διάταγμα η μαία αναγνωρίζεται επίσημα, και το 1838, πάλι με Βασιλικό Διάταγμα αρχίζει να λειτουργεί η πρώτη Σχολή Μαιών στο τότε “Δημόσιο Μαιευτήριο Αθηνών”, και που εξελικτικά φθάνει μετά από χρόνια στην Ανωτέρα Σχολή Μαιών του “Μαιευτηρίου Αλεξάνδρα”. Η φοίτηση σ' αυτή την πρώτη Σχολή Μαιών έχει διάρκεια 4 μηνών. Αναγνωρισμένη, λοιπόν, μαία στην Ελλάδα, με τον τίτλο “Μαιεύτρια” σε δύο βαθμίδες:

A. Μαιεύτρια με δίπλωμα Ιατροσυνεδρίου.

B. Εμπειρική Μαιεύτρια με άδεια Ιατροσυνεδρίου. Το Σεπτέμβριο του 1856, με το νόμο Τ.Ν.Σ.Σ. 256 νομοθετείται η εκπαίδευση της μαίας.

Άρθρο 3.1: Διάρκεια φοίτησης 1 χρόνος.

Άρθρο 3.2: Προσδιορίζονται τα προσόντα των υποψηφίων.

Η Σχολή Μαιών "Βασίλισσα Φρειδερίκη" του Μαιευτηρίου ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ (φωτογραφία εποχής).

Άρθρο 3.3: Στις απόφοιτες χορηγείται δίπλωμα "Επιστήμονος Μαιίας" από το Ιατροσυνέδριο. Γίνεται κάθε προσπάθεια, η "Επιστήμων Μαιία" να φθάσει σ' όλα τα σημεία της χώρας και να μειωθεί ο αριθμός των εμπειρικών μαιών.

Το Ιατροσυνέδριο εκδίδει όλο και λιγότερες άδειες εμπειρικής μαιίας. Με τις πολύ αντίξοες συνθήκες, που επικρατούσαν, την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, τις δυσκολίες στη μεταφορά κλπ., η μαιία καλείτο πολλές φορές να δώσει τη μάχη της με τον ίδιο το θάνατο. Εδώ θα πρέπει να προσθέσουμε ότι στη μαιία έφθαναν συχνά πολύ δύσκολα περιστατικά, επιβαρυσμένα ακόμη περισσότερο από παρεμβάσεις ανίδεων προσώπων, που κατέχονταν από προλήψεις και δεισιδαιμονίες, και ότι για τη μαιία δεν υπήρχε καμιά βοήθεια, αφού οι γιατροί ήταν ελάχιστοι. Φυσικά, αποδέκτης όλης αυτής της της δύσκολης, για να μην πούμε

άθλιας κατάστασης, ήταν η Ελληνίδα μάνα και κατ' επέκταση η ελληνική οικογένεια.

Σ' ολόκληρη τη χώρα λειτουργεί κάτω από άθλιες συνθήκες ένα μόνο Δημόσιο Μαιευτήριο, που βρίσκεται στην πρωτεύουσα. Οι προλήψεις, που επικρατούν, κάνουν τις γυναίκες να εμπιστεύονται τις πρακτικές μαμές, οι οποίες αντλούν τις γνώσεις τους από τις μητέρες τους, τις γιαγιάδες τους και χρησιμοποιούν ως βοήθεια τα ξόρκια, τα βότανα και τις βασκανίες. Στο Δημόσιο Μαιευτήριο η πρώτη στη φήμη μαιία, Μαρκέτη, μαζί με μερικές ακόμη επιστήμονες μαιίες δεν φθάνουν να καλύψουν τις ανάγκες για φροντίδα των νοσηλευομένων και συγχρόνως να εκπαιδεύσουν ικανές μαιίες, οι οποίες να σκορπίσουν σ' ολόκληρη τη χώρα, βοηθώντας την Ελληνίδα μάνα.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Προκλητή και αυτόματη διακοπή της κύησης. Ψυχολογικές επιπτώσεις στη γυναίκα. Η Μαία ως σύμβουλος και συμπαραστάτης.

Ραλλού Λυμπέρη, Μαία Μαιευτηρίου "ΜΗΤΕΡΑ".

Η εγκυμοσύνη και οι αλλαγές στην ψυχροσύνθεση της γυναίκας, τόσο κατά την κύηση όσο και κατά τη λοχεία, έχουν γίνει επανειλημμένα αντικείμενο έρευνας και μελέτης. Όμως, παρά το μεγάλο ενδιαφέρον για την ψυχαναλυτική κατανόηση της εγκυμοσύνης, σπάνιες είναι οι έρευνες που αφορούν τα ψυχολογικά επακόλουθα της διακοπής της κύησης, είτε προκλητής, είτε αυτόματης.

1. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις της προκλητής έκτρωσης στη γυναίκα

Ένα τόσο σοβαρό και αμφιλεγόμενο θέμα, όπως αυτό των αμβλώσεων, δεν θα μπορούσε παρά να επηρεάσει τον ψυχισμό της γυναίκας και να διαταράξει την ψυχική της υγεία. Οι ψυχοσωματικές και ψυχιατρικές συνέπειες της αμβλώσης αποτέλεσαν το αντικείμενο πολλών επιστημονικών δημοσιεύσεων, που ενίοτε ήταν αντιφατικές. Η θετική ή αρνητική σκοπιά από την οποία ο ερευνητής βλέπει το θέμα των αμβλώσεων, επηρεάζει τόσο τη μελέτη, όσο και τα τελικά συμπεράσματά του.

Με βάση τις μακροχρόνιες έρευνες και μελέτες που έχουν γίνει στη χώρα μας και στο εξωτερικό, μπορούμε συνοπτικά να αναφέρουμε τα εξής:

Κοινές αντιδράσεις στην έκτρωση είναι: ενοχή, αίσθημα απώλειας, λύπη, πόνος, μειωμένη αυτοπεποίθηση.

Όταν μία γυναίκα αναγκαστεί να καταφύγει στην αμβλωση για σοβαρούς λόγους και ύστερα από δική της πρωτοβουλία και ώριμη σκέψη, τότε οι αρνητικές ψυχολογικές συνέπειες είναι μικρές. Πράγματι, αμέσως μετά την έκτρωση εμφανίζονται σε πολλές γυναίκες συμπτώματα απελπισίας και δυσφορίας. Παρόλα αυτά, τα συμπτώματα φαίνεται να είναι η συνέχιση συμπτωμάτων που προϋπήρχαν της κύησης και είναι αποτέλεσμα των περιστάσεων που οδήγησαν στην αμβλωση, παρά η επέμβαση αυτή καθ' αυτή. Αν οι γυναίκες εξεταστούν πέρα από το επίπεδο του γεγονότος, διαπιστώνεται ότι η δυσφορία μειώνεται σταδιακά μετά την επέμβαση.

Αντίθετα, διαπιστώνεται ότι όταν η έκτρωση γίνεται για άλλους λόγους (π.χ. ιατρικούς κλπ.) παρά τη θέληση της γυναίκας, ή όταν η γυναίκα έχει δεχθεί έντονες πιέσεις από το περιβάλλον της, τότε οι ψυχολογικές επιπτώσεις είναι πολύ σοβαρές.

Όταν η έκτρωση δεν γίνεται λόγω άρνησης των αρμοδίων να την εκτελέσουν, παρουσιάζεται μία διαφορετική εικόνα. Πολλές γυναίκες, πάνω από το 40%, κάνουν την έκτρωση κάπου αλλού. Σχετικά, λίγα από τα παιδιά που γεννιούνται

δίνονται για υιοθεσία, ενώ η πλειοψηφία των παιδιών μεγαλώνουν με τη φυσική τους μητέρα. Ένα σημαντικό ποσοστό γυναικών –περίπου 30%– που εξετάστηκαν σε μακροχρόνιες μελέτες, συνεχίζουν να αναφέρουν αρνητικά συναισθήματα προς το παιδί τους, συναισθήματα που τους είναι δύσκολο να τα καταπολεμήσουν.

Ο φόβος ότι η νομιμοποίηση των εκτρώσεων και η διαθεσιμότητα και χρήση της έκτρωσης θα μεγάλωνε τις συναισθηματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις, δεν έχει αποδειχθεί από τις μέχρι τώρα μελέτες.

Αντίθετα, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η αναγκαστική μητρότητα μπορεί να έχει επιζήμια αποτελέσματα στην ψυχική υγεία της μητέρας, όπως επίσης και στη συναισθηματική, κοινωνική και διανοητική ανάπτυξη των παιδιών, που γεννιούνται ύστερα από άρνηση εκτέλεσης της έκτρωσης.

2. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις της αυτόματης έκτρωσης στη γυναίκα

Για πολλές γυναίκες η αποβολή είναι μία απροσδόκητη και ψυχικά τραυματική εμπειρία, η οποία σηματοδοτεί μία ξαφνική διαταραχή των αναπαραγωγικών σχεδίων. Αν και η αποβολή είναι το πιο κοινό είδος ατυχούς κύησης, η λύπη που προκαλεί στις γυναίκες σπάνια δικαιολογείται από τον περίγυρό της. Η αποβολή συχνά δεν αναγνωρίζεται ως σημαντικό γεγονός, τόσο από την ιατρική κοινότητα, όσο και από το ίδιο το περιβάλλον της γυναίκας.

Όσον αφορά τις ψυχολογικές επιπτώ-

σεις της αυτόματης διακοπής της κύησης, έχοντας πάντα σαν βάση σχετικές μελέτες καταλήγουμε στα εξής:

- Οι γυναίκες αμέσως μετά την αυτόματη διακοπή της εγκυμοσύνης τους μπορεί να εμφανίσουν τυπικά συμπτώματα λύπης, στενοχώριας, ενοχής, θυμού, δυσπιστίας, ανησυχίας, καθώς και διαταραχές στον ύπνο και εμφανή κόπωση. Η γυναίκα που αποβάλλει, συχνά κατηγορεί τον εαυτό της και σκέφτεται συνεχώς τί έκανε και προκάλεσε την αποβολή. Αυτή η ενοχή προκαλείται από τη συχνή έλλειψη ξεκάθαρων εξηγήσεων από το ιατρικό προσωπικό, σχετικά με τη διακοπή της εγκυμοσύνης της.

- Η γυναίκα μπορεί να νιώσει κενή και αποτυχημένη. Επειδή της είναι δύσκολο να εκφράσει στους άλλους τα αισθήματά της, αποκρύπτει όλα τα αρνητικά της συναισθήματα. Ο θυμός, ειδικά, θεωρείται από τους υπόλοιπους απαράδεκτος και γι' αυτό καταπνίγεται. Η μη αναγνώριση της σοβαρότητας της απώλειας από την οικογένεια, τους φίλους και το ιατρικονοσηλευτικό προσωπικό, μπορεί να χειροτερέψει τον πόνο και να μεγαλώσει το αίσθημα απομόνωσης της γυναίκας. Σχόλια, όπως: *“Είσαι νέα, θα ξαναμείνεις έγκυος”* ή *“Μπορεί το παιδί να είχε σωματικές ανωμαλίες. Ίσως είναι καλύτερα έτσι”*, τείνουν να αρνηθούν τη μοναδικότητα της ατυχούς εγκυμοσύνης.

- Οι γυναίκες μπορεί ακόμα να βιώσουν αλλαγές στις σχέσεις τους με τους άλλους. Μπορεί να νιώσουν πιο κοντά στις μητέρες τους ή, αντίθετα, να νιώσουν εγκαταλειμμένες από αυτές. Ο πόνος τους μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά τους προς τα παιδιά τους, αν έχουν. Πολλές γυναίκες φοβούνται

μήπως τα χάσουν και γίνονται υπερπροστατευτικές.

- Ο τρόπος που οι σύζυγοι αντιδρούν στην αποβολή μπορεί να βοηθήσει, αλλά μπορεί και να αυξήσει την τάση της γυναίκας για απομόνωση. Πολλοί σύζυγοι δεν επηρεάζονται από την αποβολή τόσο, όσο οι γυναίκες τους, ίσως επειδή η εγκυμοσύνη δεν ήταν ακόμα γι' αυτούς μία φυσική πραγματικότητα. Άλλοι, πάλι, μπορεί να μη μιλούν για τη δική τους στενοχώρια στις γυναίκες τους, από φόβο, μήπως δυσχεραίνουν την κατάσταση.

- Μερικοί σύζυγοι, αβοήθητοι και ανίκανοι να κάνουν τα πράγματα καλύτερα, γίνονται οξύθυμοι, άγριοι και απόμακροι, αντί να ανταποκριθούν στην ανάγκη των γυναικών τους να μοιραστούν τα αισθήματα λύπης και απομόνωσης. Οι γυναίκες θεωρούν ότι μ' αυτό τον τρόπο οι άντρες τους έμμεσα τις κατηγορούν για την αποβολή, γεγονός που αυξάνει σημαντικά τα ήδη υπάρχοντα αισθήματα ενοχής και αυτοκατηγορίας.

- Τα παιδιά, επίσης, μπορεί να επηρεαστούν σημαντικά από την ανεξήγητη, γι' αυτά, θλίψη των γονιών τους. Ακόμα, τους είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσουν πώς σταμάτησε απότομα η εγκυμοσύνη. Μπορεί να πιστέψουν ότι η ζήλια τους, για το αδερφάκι που περίμεναν, οδήγησε στο θάνατό του.

- Συχνά, η γυναίκα και ο σύζυγός της νιώθουν πολύ δυσαρεστημένοι με την αντιμετώπισή τους από το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό. Πάντα, η αποβολή θεωρείται από τους γιατρούς και τις μαιές ως μεμονωμένο ιατρικό πρόβλημα και αντιμετωπίζεται με το συνηθισμένο μηχανικό τρόπο. Μπορεί να μην

αφιερώσουν καθόλου χρόνο για να ρωτήσουν τη γυναίκα για τα συναισθήματά της, υποθέτοντας πως δεν νιώθει τίποτε άλλο, παρά μία μικρή απογοήτευση.

- Όσον αφορά την επικείμενη αποβολή, αυτή είναι για τις γυναίκες ένας οδυνηρός βασανισμός. Φόβος και εγκατάλειψη διακατέχει τις γυναίκες σ' αυτή τη φάση. Η επικείμενη αποβολή αντιμετωπίζεται μόνο με τον καθιερωμένο ιατρικό τρόπο, και όχι σαν το τέλος –για τη γυναίκα– και της τελευταίας ελπίδας της να συνεχιστεί η εγκυμοσύνη.

3. Προτάσεις – Λύσεις

Η ΜΑΙΑ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ

Απ' όλα όσα αναφέρθηκαν διαπιστώνουμε, ότι τόσο η προκλητή, όσο και η αυτόματη έκτρωση αποτελούν μία επώδυνη εμπειρία για τις γυναίκες, η οποία συχνά τους δημιουργεί πάρα πολλά ψυχολογικά προβλήματα.

Και ερχόμαστε σ' ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, ίσως το κυριότερο και πιο σοβαρό σημείο στο θέμα μας. Είναι το ζήτημα της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της ψυχολογικής υποστήριξης. Είναι το ζήτημα του δικού μας (των μαιών και των μαιευτών) ρόλου, της δικής μας παρουσίας και προσφοράς.

3.1. Η μαία στην προκλητή έκτρωση

Βασικός σκοπός μας στο θέμα της άμβλωσης είναι, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, η πρόληψη.

– Πώς μπορεί να προληφθεί, όμως, μία ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη;

Κυρίως με την ενημέρωση και τη σω-

στή πληροφόρηση. Αυτό θα επιτευχθεί:

- α) Με τη συμμετοχή ειδικών στη διδασκαλία της σεξουαλικότητας.
- β) Με την εισαγωγή του θέματος στο σχολικό πρόγραμμα.
- γ) Με τη διδασκαλία μεθόδων αντισύλληψης και την ενθάρρυνση της αντισύλληψης.

Εμείς –οι μαιές και οι μαιευτές– είμαστε για τη σωστή σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και τη σωστή ενημέρωση σε θέματα αντισύλληψης και οικογενειακού προγραμματισμού.

– Ποιά η θέση μας, όταν μία γυναίκα ζητήσει τη δική μας συμβουλή-βοήθεια σε μία ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη;

Κύριος σκοπός μας πρέπει να είναι η εξασφάλιση της εμπιστοσύνης της γυναίκας. Η δημιουργία δηλαδή τέτοιου κλίματος, που θα επιτρέπει στη γυναίκα να εκφράσει ελεύθερα τη γνώμη της, τις απορίες της και τα αισθήματά της. Στη συνέχεια πρέπει να εξετάσουμε ποιοί είναι αυτοί οι λόγοι, που καθιστούν την κύηση ανεπιθύμητη και κατά πόσο μπορούν να ξεπεραστούν, ώστε η εγκυμοσύνη να συνεχιστεί και η γυναίκα να μην καταφύγει στην άμβλωση.

Εάν τα προβλήματα είναι αξεπέραστα και η συνέχιση της εγκυμοσύνης αδύνατη, οφείλουμε να πληροφορήσουμε σωστά τη γυναίκα. Οφείλουμε να της τονίσουμε όλους τους κινδύνους που διατρέχει από μία έκτρωση και ότι αυτή δεν αποτελεί τρόπο αντισύλληψης, αλλά το πιο βίαιο μέσο διακοπής της εγκυμοσύνης.

Τέλος, να σταθούμε στη γυναίκα πριν και μετά την επέμβαση, να την ενθαρρύνουμε και να μην αδιαφορούμε, ούτε να αρνούμαστε όποια “βοήθεια” μας ζητήσει.

3.2. Η μαία στην αυτόματη έκτρωση

Ενώ στο θέμα των αμβλώσεων ο σκοπός μας είναι κυρίως προληπτικός και ενημερωτικός, στο θέμα των αυτόματων εκτρώσεων καλούμαστε να προσφέρουμε μεγάλη ηθική και ψυχολογική υποστήριξη, βοήθεια και αγάπη, αφού η αποβολή για την πλειοψηφία των γυναικών και των συντρόφων τους είναι μία ξαφνική και ιδιαίτερα επώδυνη εμπειρία.

Το ιατρικό και μαιευτικό προσωπικό, που κατανοεί τις αναμενόμενες συναισθηματικές αντιδράσεις του ζευγαριού, μπορεί να το βοηθήσει να αντιμετωπίσει την απώλεια.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι προσέγγισης, που μπορούν να βοηθήσουν τη γυναίκα και το σύντροφό της να αντιμετωπίσουν τα αρνητικά συναισθήματά τους. Η αναγνώριση της σπουδαιότητας του γεγονότος, βοηθάει το ζευγάρι να νιώσει λιγότερο απομονωμένο. Το ζευγάρι πρέπει να μάθει ότι είναι φυσιολογικό να έχει ποικίλα συναισθήματα, όπως λύπη, ενοχή και θυμό. Πρέπει, επίσης, να πάρει όσο το δυνατό περισσότερες

πληροφορίες για τις αιτίες της αποβολής και για το τι πρέπει να προσέξει μελλοντικά.

Οι περισσότερες γυναίκες από αυτές που απέβαλαν, κατά τις πρώτες 24 ώρες, μέσα στη σύγχυση που νιώθουν αδυνατούν να κατανοήσουν οποιαδήποτε πληροφορία τους δοθεί. Γι' αυτό, είναι απαραίτητο να δοθεί στη γυναίκα η ευκαιρία να κάνει τις ερωτήσεις που θέλει και να λύσει κάθε απορία της. Οι γιατροί πρέπει να είναι ειλικρινείς με τις γυναίκες, για το γεγονός ότι δεν γνωρίζουν πάντα τους λόγους που προκάλεσαν τη διακοπή της κύησης, αλλά και να ξεκαθαρίσουν ότι δεν υπάρχουν στοιχεία για το ο,τιδήποτε η γυναίκα έκανε ή δεν έκανε, που θα μπορούσε να αποτρέψει την αποβολή.

Τελετές, όπως οι γάμοι και οι κηδείες είναι παραδοσιακές λειτουργίες, που συνοδεύουν σημαντικές μεταβάσεις στη ζωή των ανθρώπων. Βοηθούν στο να επιβεβαιωθεί η αλλαγή ή η απώλεια και ανοίγουν το δρόμο για μία καινούργια σχέση ή κατάσταση. Είναι πολύ πιθανόν, παρόμοιες τελετές να φανούν χρήσιμες για την αντιμετώπιση μίας αποβολής. Πολλά ζευγάρια θέλουν να δουν το έμβρυο και πρέπει να τους δίνεται η ευκαιρία. Αυτό μπορεί να τους βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν ότι η εγκυμοσύνη έχει πραγματικά σταματήσει.

Οι γονείς πρέπει να εστιάσουν την προσοχή τους στα παιδιά τους (εάν έχουν), τα οποία έχουν να αντιμετωπίσουν όχι μόνο την απώλεια ενός αναμενόμενου μωρού, αλλά και τη στενοχώρια των γονιών τους.

Θα ήταν πολύ σημαντικό για τη γυναίκα και το σύντροφό της να υπήρχε η δυνατότητα να τους προσφερθεί ένας σύμ-

βουλος, που θα τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τα αρνητικά συναισθήματά τους. Συναντήσεις με ομάδες γυναικών ή ζευγαριών, που έχουν αντιμετωπίσει παρόμοιες καταστάσεις, μπορεί να είναι επικοδομητικές.

Η δική μας υποστήριξη και βοήθεια, πρέπει να έχει σαν στόχο το ζευγάρι να ξεπεράσει το πρώτο και σημαντικότερο στάδιο, αυτό δηλαδή της συνειδητοποίησης της κατάστασης και της έκφρασης των πρώτων συναισθημάτων.

Απ' όλα τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα, ότι στο πολύ σημαντικό και ιδιαίτερα λεπτό ζήτημα των αμβλώσεων και των αποβολών, η μαία ή ο μαιευτής μπορεί και πρέπει να συμβάλει αποφασιστικά, μπορεί και πρέπει να βοηθήσει ως επιστήμονας, αλλά το κυριότερο, ως άνθρωπος.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Tietre, C.:** Induced Abortion: A World Review, 6th ed. New York, **1986**.
2. **Spaulding, I.:** Psychoses following therapeutic abortion. *Am J Psychiatry*, **1981**, 135:364-365.
3. **David, H. P.:** Post abortion and postpartum psychiatric hospitalization. *Ciba Found Symp.*, **1985**, 115:150-164.
4. **Dagg, P.:** The psychological sequelae of therapeutic abortion-denied and completed. *Am J Psychiatry*, **1991**, 148:578-585.
5. **Adler, N., David, H., Major, B., et al.:** Psychological responses after abortion. *Science*, **1990**, 248:41-44.
6. **Brody, H., Meikle, S.:** Therapeutic abortion: a prospective study. *Am J Obstet Gynecol.*, **1987**, 109:347-353.
7. **Pines, D.:** Pregnancy-miscarriage and abortion. A psychoanalytic perspective. *Int J Psycho-Anal.*, **1990**, 71:301-307.

Πρόγραμμα εργασίας και καθηκόντων Μαιών και Νοσηλευτριών Χειρουργείου*

Αικατερίνη Κρασανάκη-Πετροχείλου, Προϊσταμένη Χειρουργείου Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

*Αφιέρωμα στις νεοδιόριστες συναδέλφισσες.

Φροντίδα και καθήκοντα χειρουργικής διαθερμίας

- Πριν τοποθετήσουμε τη διαθερμία ρωτάμε το χειρουργό αν τη θέλει. Πλησιάζουμε το τραπεζίδιο, όπου βρίσκεται η διαθερμία, κοντά στο χειρουργικό τραπέζι. Με όλους τους όρους ασφαλείας, που διέπουν τη χρήση ηλεκτρικού ρεύματος (στεγνά χέρια, όχι φθαρμένα καλώδια, όχι φθαρμένες πρίζες), τοποθετούμε τη διαθερμία στην πρίζα.
- Ελέγχουμε αν έρχεται ηλεκτρικό ρεύμα στη διαθερμία ανοίγοντας το κουμπί της και δεν ξεχνάμε να το ξανακλείσουμε.
- Δίνουμε το θερμοκαυτήρα στην εργαλειοδότρια. Ελέγχουμε αν ο θερμοκαυτήρας είναι εντάξει. Υπάρχουν, δηλαδή, το σφαιρίδιο ή μαχαιρίδιο ανάλογα, η λαβίδα, τα καλώδια με δύο βίσματα;
- Αφού τοποθετηθεί η ασθενής στο χειρουργικό τραπέζι, τοποθετούμε τη γείωση όσο πλησιέστερα γίνεται στη χειρουργική τομή.
- Η γείωση τοποθετείται σε στεγνό μέρος, όχι σε βρεγμένο.
- Ελέγχουμε το σώμα και τα μέλη της ασθενούς να μην έρχονται σε επαφή με σιδερένια επιφάνεια στο πλάι ή στο πλαίσιο του χειρουργικού τραπεζιού.
- Αφού καλυφθεί η ασθενής με τον αποστειρωμένο ιματισμό, δίνουμε το θερμοκαυτήρα με το καλώδιο να εφαρμοστεί στη διαθερμία. Κανονίζουμε την ένταση που θέλουμε και ανοίγουμε το κουμπί της διαθερμίας.
- Αν κατά τη διάρκεια της επέμβασης αλλάξει θέση η ασθενής, βεβαιωνόμαστε ότι η γείωση είναι ξανά σωστά στη θέση της. Όταν τελειώσει η επέμβαση, σβήνουμε τη διαθερμία, ελέγχουμε το θερμοκαυτήρα μας με τα εξαρτήματά του, βγάζουμε τη γείωση.
- Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι η διαθερμία είναι ένα κλειστό κύκλωμα ηλεκτρικού ρεύματος, που αν δεν πληροί όλους τους όρους ασφαλείας, είναι επικίνδυνο για τον ασθενή και για εμάς. Γι' αυτό, δεν πρέπει να προσπαθούμε να διορθώσουμε πρόχειρα κάτι, αλλά επιβάλλεται να καλούμε τον τεχνικό.

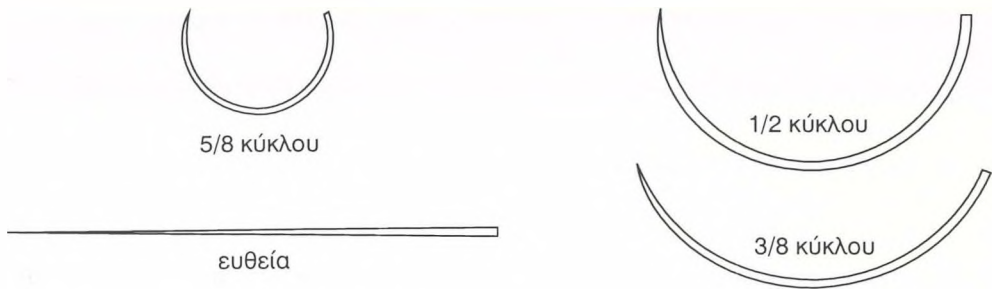
Φροντίδα χειρουργικού παρασκευάσματος, κυτταρολογικών καλλιέργειών κλπ.

- Αφού βγει το παρασκεύασμα, η εργαλειοδότρια το παραδίδει στην αδελφή κυκλοφορίας μέσα στο τάπερ, που προηγουμένως έχει ετοιμάσει η δεύτερη.
- Στο τάπερ αναγράφεται το ονοματεπώνυμο της ασθενούς και το είδος του παρασκευάσματος.
- Το είδος του παρασκευάσματος το αναφέρει ο χειρουργός, ανεξάρτητα αν εμείς βλέπουμε ότι είναι μήτρα με εξαρτήματα ή άνευ εξαρτημάτων.
- Στο τέλος της επέμβασης κλείνεται το τάπερ και το παρασκεύασμα τοποθετείται στο ψυγείο μέχρι να σταλεί στο Εργαστήριο.
- Αφού τελειώσει ο χειρουργός, γράφεται το παραπεμπτικό και το μεσημέρι η υπεύθυνη αποστολής των παρασκευασμάτων τα γράφει στο ειδικό τετράδιο, ελέγχει τα παρασκευάσματα με τα παραπεμπτικά και υπογράφει. Τα παραδίδει στον τραυματιοφορέα, που τα πηγαίνει στο Εργαστήριο. Υπογράφει ο τραυματιοφορέας που τα παραδίδει και η παρασκευάστρια που τα παραλαμβάνει.
- Αν το παρασκεύασμα είναι για ταχεία, τότε φεύγει αμέσως για το Εργαστήριο με το αντίστοιχο παραπεμπτικό. Αν η ασθενής έχει "αυστραλιανό θετικό", αναγράφεται πάνω στο τάπερ και στο παραπεμπτικό.
- Κυτταρολογικές καλλιέργειες λαμβάνονται σε σωληνάρια, αποστειρωμένα ή όχι.
- Η κυτταρολογική στέλνεται το μεσημέρι. Η καλλιέργεια στέλνεται αμέσως μαζί με τα αντίστοιχα παραπεμπτικά και αφού γραφτούν στο προαναφερθέν τετράδιο.
- Οι ορμονικοί υποδοχείς, αφού κλειστούν με το ονοματεπώνυμο της ασθενούς εντός και εκτός του ειδικού κουτιού, τοποθετούνται στο δοχείο με το άζωτο. Το ίδιο και τα ογκογονίδια.
- Οι κυτταρομετρίες τοποθετούνται στην κατάψυξη του ψυγείου μέχρι να αποσταλούν στο Εργαστήριο.
- Το παραπεμπτικό που θα γραφτεί από το γιατρό πρέπει να έχει όλα τα στοιχεία, όπως: ονοματεπώνυμο ασθενούς, ημερομηνία, Κλινική, είδος παρασκευάσματος, ηλικία, Τ.Ε.Ρ., τοκετούς, κλινική διάγνωση, υπογραφή γιατρού.

Χρήση χειρουργικών βελονών

Στη Χειρουργική, ανάλογα με το είδος του ιστού που πρόκειται να συρραφεί, υπάρχουν διάφορα είδη βελονών σχετικά με το σχήμα, το μέγεθος κλπ. Κατασκευάζονται από ανθρακικό ή ανοξείδωτο χάλυβα και δεν οξειδώνονται. Τα χαρακτηριστικά των βελονών είναι:

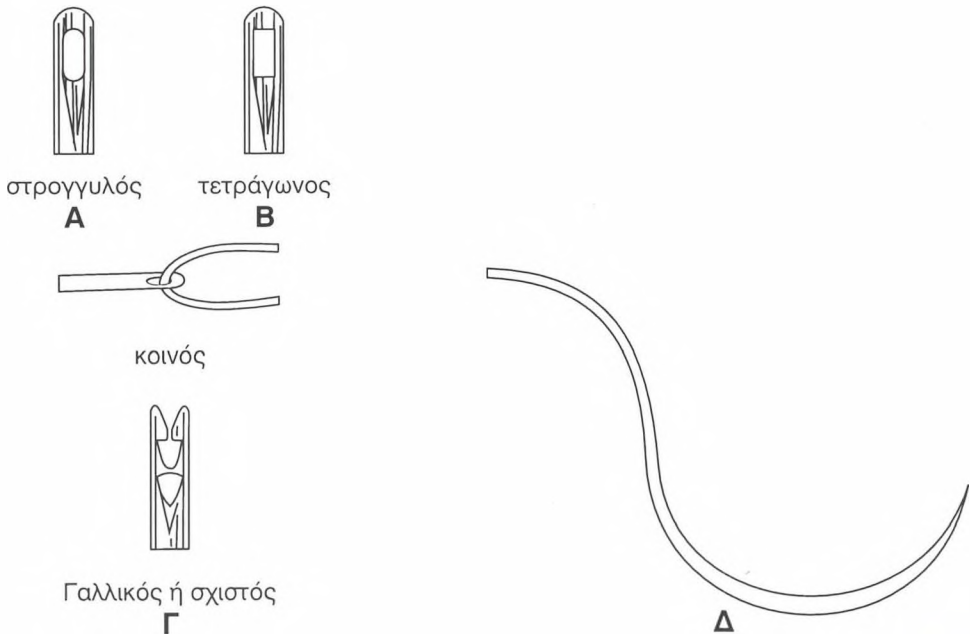
1. **ΣΧΗΜΑ:** Υπάρχουν βελόνες ευθείες, επομένως ευθύ και κυκλικό ή κυρτό σε διάφορα μεγέθη του κύκλου. Έτσι, έχουμε βελόνες 1/2 κύκλου, 3/8 του κύκλου και 5/8 του κύκλου (Σχήμα 1).

Σχήμα 1. Βελόνες σχήματος κύκλου (κυρτές) και ευθείες (Davis and Geck).

2. ΜΕΓΕΘΟΣ: Το μέγεθος της βελόνας κυμαίνεται από πολύ μικρό των 8 χιλιοστών, έως πολύ μεγάλο των 90 χιλιοστών.

3. ΟΦΘΑΛΜΟΣ: Ο οφθαλμός μπορεί να είναι κοινός και το ράμμα να διαπερνά τους ιστούς αναδιπλωμένο στα δύο. Μπορεί να είναι σχιστός ή γαλλικός, μέσα από τη σχισμή του οποίου πιέζεται και διαπερνιέται το ράμμα πάλι σε διπλά τεμάχια. Υπάρχει και η βελόνα χωρίς οφθαλμό, στο κοίλο άκρο της οποίας έχει εισαχθεί και στερεωθεί το άκρο του νήματος (βελόνες ατραυματικών ραμμάτων) (Σχήμα 2).

Σχήμα 2. Davis and Geck: Διάφορα είδη οφθαλμού βελονών, Α,Β,Γ,Δ και ατραυματική βελόνη (Ethicon).

4. ΑΙΧΜΗ: Η αιχμή της βελόνας ποικίλλει ανάλογα με τον ιστό που πρόκειται να διαπεράσει (Σχήμα 3). Έτσι, έχουμε βελόνες με:

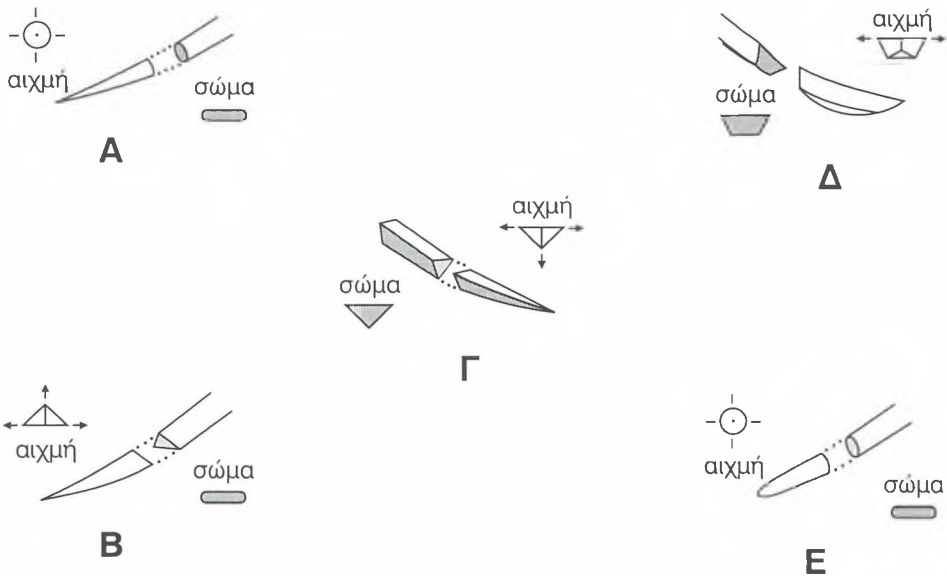
Α. Κωνοειδή αιχμή: χρησιμοποιείται σε πολύ μαλακούς ιστούς (κοιλίας και καρδιάς).

Β. Κοινή κόπτουσα αιχμή: χρησιμοποιείται για συρραφή τενόντων και δέρματος. Έχει τρία γωνιώδη κόπτοντα χείλη στις κυρτές βελόνες. Η κορυφή του τριγώνου είναι στην εσωτερική καμπύλη της βελόνας.

Γ. Αντίθετη κόπτουσα αιχμή: σ' αυτή το γωνιώδες χείλος της κορυφής του τριγώνου στις κυρτές βελόνες βρίσκεται στην εξωτερική καμπύλη και προκαλεί λιγότερη κάκωση των ιστών.

Δ. Σπαθάτη ή σπάτουλα αιχμή: χρησιμοποιείται στην Οφθαλμολογία. Είναι επίπεδη με πλάγια γωνιώδη κόπτοντα χείλη.

Ε. Αμβλεία αιχμή: έχει στρογγυλή κορυφή, που χρησιμοποιείται σε ιστούς με πολλά αιμοφόρα αγγεία (ήπαρ και νεφρούς).

Σχήμα 3. Διάφορες αιχμές βελονών: Α,Β,Γ,Δ,Ε (Ethicon).

5. ΣΩΜΑ ΒΕΛΟΝΑΣ: Το σώμα της βελόνας είναι συνήθως στρογγυλό καθ' όλο το μήκος της και κοφτερό κατά μερικό μόνο ή καθ' όλο το μήκος.

Σημείωση: Τα χαρακτηριστικά των βελονών αποτελούν επιπρόσθετες τεχνικές προδιαγραφές των χειρουργικών ραμμάτων, καθορίζονται δηλαδή κατά την παραγγελία τους.

Λαογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μαρής

Δρ **Χρίστος Θ. Οικονομόπουλος**, Παιδοχειρουργός.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ξελεχωνιάζω, 1) περιποιούμαι τη λεχώνα μέχρι τέλειας ανάρρωσης. Το ξελεχώνιασμα γινόταν από τη μαμή με τη βοήθεια της μάνας της λεχώνας. 2) Παίρνω τηνευχή του σαραντισμού, περνάω τις 40 ημέρες από τη γέννα. Λέγεται και ξελεχωνεύω.

Ξεμάτιασμα, το, η απαλλαγή από τη βασκανία με διάφορα ξόρκια και μαγικές τελετουργίες.

Ξεματιαστήρια, τα, τα αντιβασκάνια.

Ξεματιάστρα, η, η γυναίκα που γνωρίζει να ξεματιάζει. Ξεματιάστρα της λεχώνας ήταν συνήθως η μαμή.

Ξενογωνιά, η, η γέννηση κοριτσιού προκαλεί μελαγχολία, γιατί θα την προικίσουν και μέλλει να φύγει σε άλλο σπίτι, αφήνοντας τη μητρική γωνιά.

Ξενοκορκουτούρα, η, το μίγμα από διάφορες τροφές μετά τον απογαλακτισμό. Π.χ. ρυζόνηρο με γάλα, τραχανά, καλαμποκάλευρο, πατάτες, κρόκο αυγού και σμιγδάλι.

Ξενοσπορίτης, ο, το νόθο παιδί που συνελήφθη από ξένο.

Ξεπαρθενευτής, ο, αυτός που καταστρέφει την παρθενία κόρης, ο διακορευτής.

Ξεπισσάζεται, όταν το νεογνό βγάζει το πρώτο μηκνίο.

Ξεροβυζαίνω, βυζαίνω χωρίς να τρώγω γάλα, γιατί δεν βγάζει γάλα ο μαστός.

Ξερογεννάω, αποβάλλω· εξέγινε το έμβρυο=αποβάλλθηκε.

Ξεσπαρίτσια, η, η άκληρη γυναίκα, γενικά η στείρα.

Ξετεκνίζω, παύω να τεκνοποιώ, απεναντίας, παιδοκομώ.

Ξετίναγμα, το, στη δυστοκία της πρωτάρας, ο σύζυγος με τη βοήθεια της μαμής πιάνουν την επίτοκο και την ξετινάζουν κατά συχνά χρονικά διαστήματα, για να εμπεδωθεί το κεφάλι του παιδιού στην πύελο και να αρχίσει έτσι ο τοκετός.

Ξετύλιος, ο, το ξεσπαργάνωτο νεογνό, το ξεφασκιωμένο.

Ξεφασκιώνω, ξετυλίγω το βρέφος αφαιρώντας τη φασκιά του.

Ξεφουρνιά της στείρας, τα μικρά ψωμάκια ή κουλουράκια του Χριστού, που δίνει στα διερχόμενα παιδιά η στείρα, όταν ξεφουρνίζει, για να της ευχηθούν να κάνει κι αυτή παιδί.

Ξεφταρμίζω τη λεχώνα, θεραπεύω το μάτιασμα της λεχώνας. Λέγεται και ξεμέτρημα και είναι πράξη της μαμής.

Ξεχώρισμα, το, το διαζύγιο.

Ξίγκι, το, το κοτόξιγκο θεωρείται ότι προλαμβάνει τις ραγάδες της κοιλιάς της εγκύου. Το χρησιμοποιεί η μαμή.

Ξορκολογίστρα, η, η γυναίκα που ξεβασκαίνει.

Ξορκολοήματα ή Ξορκολογήματα, τα, οι εξορκισμοί.

Ξουραφίζω, χαράζω με ξυράφι την πλάτη και τα πέλματα του ευτραφούς βρέφους, γιά να φύγει το «κακό αίμα». Είναι πράξη της μαμής ή άλλης πρακτικής γιάτρισσας.

Ξυλόμματος, ο, αυτός που έχει κακό μάτι (βάσκανο).

Ξυπνητούρια, τα, 1) θωπευτικός τρόπος με τον οποίο Ξυπνάει η μάνα το παιδί για να το θηλάσει, 2) τα γλυκόλογα που λέει

η μάνα, όταν ξυπνήσει το παιδί της.

Ξυπολύτεμα, το, όταν μιάς μάνας τής πέθαιναν τα παιδιά στη γέννα, έταζε στην Παναγία, αν σωθεί ένα παιδί της, να πάει ξυπόλυτη από πολύ μακρινή απόσταση – συνήθως 5-7 ώρες δρόμο– με το παιδί στην αγκαλιά, για προσκύνημα στη Χάρη Της.

Ξυράφισμα, το, η μαμή ξυραφίζει τα εύρωστα παιδιά τέσσερις φορές το χρόνο· στις 40 ημέρες, στους τρεις μήνες, στους έξι μήνες και κάθε Πρωτομαγιά, για να φύγει το «κακό αίμα».

Ξωτικά, τα, φανταστικά δαιμόνια ή νεράιδες, που εμφανίζονται τη νύχτα και βλάπτουν τις λεχώνες και τα παιδιά.

Ο

οδυνήφαντο, το, οινόπνευμα με μικρά τεμάχια κόκκινης πιπεριάς. Παρασκεύασμα της μαμής για εντριβές της λεχώνας.

οϊ! επιφώνημα της μαμής, που εκφράζει διάφορα συναισθήματα (κυρίως λύπη ή θαυμασμό).

οκτωμέριστη, η, η λεχώνα που συμπλήρωσε οχτώ ημέρες από τον τοκετό. Η μαμή την καπνίζει με οχτώ ειδών αρωματικά βότανα, για να μην αρμενισθεί.

όλιο, το, το ρετσινόλαδο ως καθαρτικό.

ομματιάζω, βασκαίνω.

ομορφολουσίδι, το, το λούσιμο του πρωτότοκου την τρίτη ημέρα από τη μαμή, που του διαπλάθει με εντριβές το πρόσωπο, για να είναι όμορφο. Η μαμή αμείβεται γενναία, ιδίως αν το παιδί είναι αγόρι.

ομφαλομάντεμα, το, ο τρόπος μαντικής της μαμής, που εξετάζει τον ομφάλιο λώρο του νεογνού, για να προμαντέψει τον αριθμό και το φύλο του παιδιού, που θα γεννήσει στο μέλλον η μάνα.

ομφαλός, ο, ο ομφάλιος λώρος. Στο πρωτότοκο, η μάνα τον φυλάει για φυλαχτό. Επίσης, τον ράβει στη σχολική σάκα του παιδιού, για να παίρνει τα γράμματα.

όνειρο, το, τα όνειρα της μαμής ξεδιλύνουν σε 4 ημέρες ή σε 4 μήνες ή σε 4 χρόνια!

ονειροκρίτης, ο, το βιβλίο που εξηγεί τα διάφορα όνειρα.

όνομα, το, 1) το βαπτιστικό όνομα, 2) όταν μιάς μάνας δεν ζουν τα παιδιά, δίνει στο αγόρι το όνομα Ζήσης για να ζήσει, ή Στέργιος για να στεργιώσει.

όπα-όπα, επιφώνημα της μαμής, όταν παραδίνει το αρτιγέννητο στην αγκαλιά της μάνας· «Όπα-όπα, σου δίνω αρνί - παιδί».

οπλειά, η, η υγρασία της νύχτας των άστρων (οι Πλειάδες). Η μαμή απαγορεύει στη μάνα, μέχρι να σαραντίσει, να βγάλει έξω στα άστρα τα σπάργανα του μωρού, για να μην αρρωστήσει.

οργικό, το, 1) η επιλόχειος λοίμωξη. Η μαμή τη θεωρεί ως οργή του Θεού, γιατί είναι θανατηφόρος, 2) κάθε επιδημία θανατηφόρος.

ορέξιμο, το, η επιθυμία της εγκύου για φαγητό.

ορμήνιες της μαμής, οι, οι 40 συμβουλές που δίνει η μαμή σε κάθε γυναίκα στη διάρκεια της ζωής της. Π.χ. όταν έρθουν τα έμμηνα, στο γάμο, στην εγκυμοσύνη, στον τοκετό, στη λοχεία, στο θηλασμό, στο μεγάλωμα του παιδιού κλπ.

ορφανεύω, χάνω τη μάνα μου ή τον πατέρα μου. Το μεγαλύτερο ορφάνεμα είναι όταν χαθεί η μάνα στη γέννα (τοκετό-λοχεία).

ορφανό βυζί, το, η θηλή του μαστού που δεν βγάζει γάλα.

ορφανοκοίλι ή **κοιλάρφανο, το**, το παιδί που έμεινε ορφανό από πατέρα, πριν ακόμη γεννηθεί.

ορφανό, το, το παιδί που του πέθανε ένας από τους γονείς, ιδίως η μάνα· «Το παιδί ορφανεύει από μάνα».

ουρανοβλόϊ, το, τα μεσάνυχτα, όταν είναι πλεισουρανία, δηλ. αιθρία (ανοιχτοί

οι ουρανοί), η στείρα προσεύχεται μέχρι το πρωί, για να συλλάβει παιδί.

οψιμάκι, το, το τελευταίο παιδί της μάνας.

Π

παγανό, το, 1) το καχεκτικό παιδί, 2) ο καλικάντζαρος.

παγωνόφτερο, το, το φτερό του παγωνιού, σαν εργαλείο της μαμής. Μ' αυτό η μαμή ερέθιζε το δέρμα της κοιλιάς της επιτόκου στις πρώτες ωδίνες (ιδίως στις πρωτάρες). Επίσης, το έβαζε επάνω στο στήθος της επιτόκου για ευτοκία (επιβίωση αρχαία από τα Ηραία).

παθούσα, η, εκείνη που έπαθε και δίνει συμβουλές λόγω πείρας.

παιδανάσταση, η, η ανατροφή των παιδιών με τις φροντίδες της μάνας.

παιδάκι, το, το βρέφος, το νήπιο, το μικρό παιδί.

παίδαρος, ο, το μεγάλο ευτραφές βρέφος, το παιδί με πρόωρη ανάπτυξη.

παιδεία, η, η ανατροφή του παιδιού.

παιδεμός, ο, τα βάσανα και η ταλαιπωρία για να αναθρέψει η μάνα τα παιδιά της. Λέγεται και παιδέμα ή παιδωμή: «Γιατί τα λένε παιδιά; Γιατί είναι παιδεμός».

παιδί, το, το τέκνο, αλλά και το αγόρι.

παιδιακό, το, οι κολικοί του εντέρου των βρεφών τους τρεις πρώτους μήνες.

παιδιατικά, τα, τα παιδικά χρόνια.

παιδιαστικά, τα, τα μωρουδιακά ρούχα.

παιδιωμός, ο, η τεκνοποιία.

παιδιώνω, αποκτώ τέκνα: «Αυτή παίδιωσε κι αποπαίδωσε κιόλας». Επίσης, υιοθετώ ξένο παιδί.

παιδοβόλια, τα, όλα μαζί τα παιδιά μιας πολύτεκνης μάνας.

παιδοβότανο, το, 1) το φυτό «καρπόχορτο», που όταν το τρώει η στείρα αποκτά παιδί, 2) το αρσενικοβότανο, που όταν το τρώει η γυναίκα γεννάει αρσενικό παιδί.

παιδογονίζω, 1) αποκτώ παιδιά κι εγγό-

νια, 2) ζω πολύ.

παιδογόνο, το, το παιδί του εγγονού, το δισέγγονο ή δίγγονο.

παιδογεννώ, γεννώ παιδιά, συνήθως αγόρια, παιδογονώ.

παιδογουρούνα, η, η μάνα που γεννάει περισσότερα από οχτώ παιδιά, σαν τη γουρούνα.

παιδοκάνω, εξακολουθώ να κάνω παιδιά, παιδοποιώ.

παιδοκομάω, τεκνοποιώ. Η γυναίκα που κάνει παιδιά και είναι σε γόνιμη ηλικία.

παιδοκομήματα, τα, οι φροντίδες της μαμής προς το νεογνό κατά τη διάρκεια του τοκετού και για τις επόμενες 40 ημέρες.

παιδοκόμηση, η, η μάνα που έτεκε τα παιδιά της.

παιδοκομίζω, επιμελούμαι του παιδιού.

παιδοκομώ, τίκτω, τεκνοποιώ και ανατρέφω παιδιά: «Αυτή δεν παιδοκόμηση».

παιδολόγα, η, 1) εργαλείο της μαμής από πανιά σε σχήμα ημικυκλικό, το οποίο συγκρατεί το περίνεο της επιτόκου, για να μη γίνει ρήξη και, επίσης, για να έρχεται η κεφαλή προς τα εμπρός, 2) η καλύτερη μάνα που αγοράζει εικονικά το νεογνό μιάς άλλης μάνας, της οποίας δεν ζουν τα παιδιά, για να ζήσουν. Η μεσάζουσα είναι συνήθως η μαμή.

παιδολόγημα, το, η τεκνοποιία.

παιδολόγι, το, 1) η μήτρα της μάνας, 2) το πλήθος των παιδιών της γειτονιάς, το παιδομάνι.

παιδολογώ, τεκνοποιώ.

παιδόπλαση, η, 1) η πλάση του παιδιού, ο τοκετός, 2) οι μαλάξεις του προσώπου του νεογνού από τη μαμή κατά την τρίτη ημέρα, στα λούσματα.

παιδοσταυροπόδισμα, το, όταν το βρέφος βάζει τα πόδια του σταυροπόδι, σημαίνει ότι έχει βυζιάξει από τη μάνα του «ένα τουλούμι γάλα» και ότι η μάνα του θα συλλάβει γρήγορα κι άλλο παιδί (μαντική της μαμής).

παιδούσα, η, η μάνα που κάνει πολλά παιδιά, η πολύτεκνη.

παιδοφώλι, το, η μήτρα της μάνας.

παιδώνω, τεκνοποιώ, τίκτω.

παινέματα της μαμής, τα, οι επαινετικές εκφράσεις της μαμής προς τη μάνα και το παιδί όταν είναι αγόρι, γιατί θα φιλοδωρηθεί γενναία από τον πατέρα.

παλαβομανιτάρο, το, ο μύκης ο δηλητηριώδης. Η έγκυος απαγορεύεται να τρώει μανιτάρια, για να μη γίνει παλαβάντζα (παλαβή).

παλαμαριά, η 1) ξύλινο δάχτυλο, που προστατεύει το δάχτυλο από το δρεπάνι κατά το θερισμό. Εργαλείο της μαμής για τη ρήξη του θυλακίου σε πρωτάρες, για να αρχίσει ο τοκετός.

παλαμίζω, θέτω την παλάμη του χεριού μου στο Ευαγγέλιο, για να ορκιστώ. Η μαμή από τιμή και σεβασμό σπάνια παλαμίζει. Ο λόγος της είναι όρκος.

παλληκάρι, το, 1) ο αρτιμελής νέος, 2) ο αντίχειρας της θηλάζουσας μάνας, που βοηθάει αποτελεσματικά στην έκθλιψη του μαστού κατά το θηλασμό του βρέφους.

πάννα, η, το μεγάλο πανί με το οποίο περιτυλίγουν το βρέφος όταν το φασκιώνουν.

πανάγια, η, ζωμός με νερό, ψωμί, λάδι και κανέλλα (ζουμί της λεχούσας). Τροφή που δίνει η μαμή τις πρώτες πέντε ημέρες στη λεχώνα. Λέγεται και πανάνα.

Παναγία, η, η Θεομήτωρ. Η Παναγία θεωρείται η μεγαλύτερη προστάτης της μαμής και της μάνας. Σε στιγμές κινδύνου επί δυστοκίας ή αιμορραγίας, η μαμή προσφωνεί την Παναγία: *«Παναγιά μου, βάλε το χέρι Σου», «Δέσποινα, Κυρά μου, Μεγαλόχαρή μου, Βασίλισσα του Κόσμου, Κυρά μου Παναγιά, Βαγγελίστρα μου, Γλυκοπαναγίτσα μου, βοήθησέ με να την καλοξεγεννήσω τούτη την καλή Χριστιανή», ή «Βοήθα με, Παναγιά μου, λυπήσου με, Παναγιά μου, Παναγιά μου Παρθένα, που πάντα είσαι με τα μένα, βοήθησε να βγάλω*

ζωντανό το παιδί και γερή τη μάνα», όταν συμβαίνει σοβαρή αιμορραγία, καταπληξία, δυστοκία, αδράνεια της μήτρας κλπ.

Παναγίας Τραπέζι, το, το τραπέζι (γεύμα) που δίνεται προς τιμή της Παναγίας μετά τον τοκετό, αφού ο ιερέας διαβάσει την ευχή της γέννησης. Γίνεται απαραίτητα σε όλες τις πρωτάρες και στις δύσκολες γέννες.

Παναγίας Χέρι, το, το φυτό «τεύκτριον το πόλιον», το οποίο έβαζε η μαμή μέσα σ' ένα πιάτο με νερό και αυτό άνοιγε σιγά-σιγά σε σχήμα παλάμης. Είναι το «*λαϊκό χρονόμετρο*» της μαμής, για το χρόνο που χρειάζεται μια πρωτότοκη για να γεννήσει.

Παναγιόβυζα, τα, ή βυζιά της Παναγίας. Οι μαστοειδείς σταλακτίτες σε σπηλαιώδεις εκκλησίες, που στάζουν αγιασμένο νερό (αγίασμα). Το νερό αυτό το πίνουν οι μανάδες που δεν έχουν πολύ γάλα, για γαλακταγωγό.

Παναγιοδοσμένο, το, το πεθαμένο αβήφτιστο βρέφος, πριν το δώσει η μαμή για να το θάψουν, το πηγαίνει εμπρός στην εικόνα της Παναγίας και του δίνει το όνομά του, για να μην έχει το κρίμα στην άλλη ζωή, τόσο η μαμή όσο και η μάνα του.

Παναγιόνερο, το, το πρώτο νερό που θα πιει το βρέφος στα ενδιάμεσα των θηλασμών.

Παναγιόπιτα, η, η πίτα με ζάχαρη και αλεύρι, που παρασκευάζει η μάνα της λεχώνας την τρίτη ημέρα και τη μοιράζει στα τρινύχτια.

Παναγιόπουλες, οι, οι μικρές σπηλαιώδεις ή υπόσκαφες εκκλησούλες της Παναγίας που έχουν αγίασμα. Σ' αυτές οδηγεί η μαμή τις λεχώνες, που δεν έχουν πολύ γάλα, για να κατεβάσουν πίνοντας από το αγίασμα. Λέγονται και Παναγίες Γαλακτιανές.

Παναγιοτράπεζο, το, το τραπέζι (γεύμα) μετά τον τοκετό, με τριών ειδών φαγώσιμα, για να τιμήσουν την Παναγία για το

αίσιο τέλος του τοκετού. Κατά τη διάρκεια του έδιναν ευχές, όπως: «Καλορίζικο, να σου ζήσει», «Καλά γάλατα και καλή ανατροφή».

Παναγιόχερο, το, το χέρι της Παναγίας. Είναι βότανο, το «τεύκτριον το πόλιον», που βάζει η μαμή στο νερό, όταν αρχίζουν στις πρωτότοκες οι ωδίνες και το οποίο σιγά-σιγά ανοίγει. Είναι ένα είδος λαϊκού χρονόμετρου της μαμής.

Παναγιόχορτο, το, το χαμαΐδριο.

Παναγίτσα, η, η Θεομήτωρ. Θωπευτική έκφραση της μαμής και της επιτόκου προς την Παναγία.

πανάδα, η, 1) το χλώασμα του προσώπου των εγκύων, 2) η δυσχρωμία του προσώπου της λεχώνας. Η μαμή την καθαρίζει στη λεχώνα τρίβοντας ένα άπλυτο σώβρακο του άνδρα-συζύγου. (Τα ανδρογόνα εξουδετερώνουν τα οιστρογόνα).

πανί, το, το λευκό τετράγωνο βαμβακερό ύφασμα με το οποίο περιτυλίζουν τα βρέφη.

παντρεία, η, η υπανδρία. Ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα στη ζωή του ανθρώπου, γεμάτο από πράξεις και ενέργειες μαγικοθησκευτικές.

πανωκαύκαλο, το, το επάνω μέρος του ψωμιού. Το τρώνε τα κορίτσια για να κάβουν πολλά παιδιά.

παπαδοβάφτιση, η, η κανονική βάφτιση, σε αντίθεση με την αναγκαστική και επειγουσα αεροβάφτιση και καντηλοβάφτιση, που τελεί η μαμή.

παπάκια, τα, οι αραιές βρασμένες τροφές (ρύζι, σιμιγδάλι), που δίνουν στα βρέφη.

παπάλι, το, η σκουφίτσα του νεογνού.

παπάρα, η, ψωμί βρεγμένο σε νερό ή σε κρασί. Είναι τροφή της λεχώνας.

παπαρίτσα, η, είδος σούπας με παξιμάδι, ρυζάλευρο και με λίγο αυγό. Είναι τροφή του βρέφους.

παπαρούνες, οι, κώδια της μήκωνος της

υπνοφόρου. Το αφέψημα χρησιμοποιείται από τη μαμή για μητρόπονους και υστερόπονους. Επίσης, το σιρόπι για υπνωτικό στα μικρά παιδιά.

παπαρουνοσίροπο, το, μίγμα ζάχαρης και αφεψήματος κωδίων της μήκωνος. Το δίνουν στα νήπια σαν υπνωτικό.

παπλωματάκι, το, το μικρό πάπλωμα, το κεντημένο ανάλογα· αν είναι για αγόρι έχει κεντημένο ήλιο, αν είναι για κορίτσι έχει πολύχρωμα κλαδιά, για να γεννήσει πολλά παιδιά.

παπούδι, το, μικρή μάζα μασσημένης τροφής, που δίνει η μάνα στο νήπιο.

παραβαρεμένη, η, η έγκυος στον τελευταίο μήνα της εγκυμοσύνης.

παραγαλιασμένη, η, η λεχώνα που έχασε το γάλα της από μεγάλη στεναχώρια.

παραγιός, ο, ο θετός γιός.

παραδέλφια, τα, 1) τα ετεροθαλή αδέρφια, 2) τα παιδιά που έχει βαφτίσει ο ίδιος νουνός, 3) το παιδί της μάνας και το παιδί της παραμάνας (βυζάστρας), γιατί έφαγαν γάλα από τους ίδιους μαστούς. Αυτά δεν παντρεύονται μεταξύ τους.

παράκαιρο, το, το πρόωρο νεογνό.

παραμαμή, η, η βοηθός της μαμής κατά τον τοκετό. Συνήθως είναι πολύτεκνη ή έμπειρη μάνα.

παραμάνα, η, 1) η βυζάστρα, η τροφός, η τιθήνη. Λέγεται και δεύτερη μάνα ή καλομάνα, 2) η μητριά.

παραμεριάρης, ο, το τελευταίο παιδί της μάνας. Λέγεται και αποζούμι, αποσπόρι ή αποβύζι.

παραμερούτης, ο, ή **παραμερούτικο, το**, το πρόωρο νεογνό, το παραήμερο, που γεννήθηκε πριν συμπληρωθεί ο απαραίτητος χρόνος της κυοφορίας. Λέγεται και παρημέριος.

παραμιλητό, το, το παραλήρημα της λεχώνας στο αρμένιασμα.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Όταν εκεί επάνω ...

Νίκος Α. Παπανικολάου, Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Πέλοπας

Ο Ποσειδώνας ερωτεύτηκε τον Πέλοπα, το γιό του Τάνταλου, που τον καλούσαν συχνά οι θεοί στον Όλυμπο για τραπέζι. Κάποτε, θέλησε και αυτός να τους ανταποδώσει την τιμή που του έκαναν και μαζί να τους δοκιμάσει. Τους κάλεσε, λοιπόν, στην Τανταλίδα ή στο Σίπυλο, σκότωσε το γιό του, τον Πέλοπα, τον μαγείρεψε και τον σερβίρισε να τον φάνε. Οι θεοί κατάλαβαν, πως το κρέας ήταν ανθρώπινο και δεν έφαγαν. Η Δήμητρα μόνο, αφηρημένη, έφαγε ένα κομμάτι από την πλάτη. Ύστερα, οι θεοί ξανάδωσαν ζωή στον Πέλοπα.

Όταν είδε ο Ποσειδώνας τον Πέλοπα, τον ερωτεύτηκε και τον πήρε στον Όλυμπο κρυφά. Έψαξαν στο Σίπυλο, αλλά δεν τον βρήκαν. Όταν, κάποτε, ο πατέρας του ο Τάνταλος έκλεψε νέκταρ και αμβροσία από τους θεούς, ο Ποσειδώνας θύμωσε και έδωσε τον ερωμένο του από τον Όλυμπο. Αργότερα, του χάρισε χρυσό άρμα και φτερωτό άλογο, που μπορούσε να τρέχει πάνω στα κύματα. Με το άρμα αυτό ο Πέλοπας νίκησε τον Οινόμαο και πήρε γυναίκα του την κόρη του την Ιπποδάμεια, που τον ερωτεύτηκε.

Μίλητος

Αναφέραμε το Γανυμήδη, ερωμένο του Μίνωα πριν τον απαγάγει ο Δίας. Ερωμένος του Μίνωα ήταν και ο Μίλητος, που ήταν εγγονός του από την κόρη του την

Ακακαλλίδα. Επειδή μετά τη γέννησή του τον ανάθρεψε σε κάποιο δάσος μια λύκαινα, ο Μίνωας αγνοούσε πως ήταν εγγονός του, τον ερωτεύτηκε και θέλησε να τον βιάσει. Ο Σαρπηδόνας, ο αδερφός του Μίνωα, είτε γιατί τον ήθελε και αυτός και ζήλευε τον αδερφό του, είτε γιατί ήθελε να προστατέψει το Μίλητο, τον συμβούλεψε να φύγει από την Κρήτη και να πάει στην Καρία. Εκεί ίδρυσε τη Μίλητο. Πριν πάει στην Καρία, πέρασε από τη Σάμο, όπου και ίδρυσε πόλη, που της έδωσε το όνομά του. Αργότερα, παντρεύτηκε την Ιδοθέα, κόρη του βασιλιά της Καρίας Εύρυτου. Τα είπαμε αυτά.

Άβδηρος

Της πόλης των Αβδήρων, της πατρίδας του Δημόκριτου, την ονομασία τη χρωστάμε στον Άβδηρο, ομοφυλόφιλο της αρχαιότητας.

Ο Άβδηρος ήταν γιός του Ερμή. Κατάγονταν από την Οπούντα της Λοκρίδας. Τον γνώρισε ο Ηρακλής και τον ερωτεύτηκε. Όταν ο Ευρυσθέας έδωσε στον Ηρακλή την όγδοη εντολή να πραγματοποιήσει ένα άθλο του ακόμα, δηλαδή να πάει στη Θράκη και να φέρει ζωντανά τα άλογα του Διομήδη, που έτρωγαν ανθρώπινες σάρκες των περαστικών, που αυτός σκότωνε, ο Ηρακλής πήρε μαζί του και τον Άβδηρο.

Ο Ηρακλής κατάφερε να πιάσει τα άλογα και έβαλε τον Άβδηρο να τα φυλάει. Ο

Διομήδης έμαθε την επιτυχία του και μαζί με τους συντρόφους του έστησε μάχη εναντίον του Ηρακλή. Στη μάχη ο Ηρακλής σκότωσε το Διομήδη και πολλούς συντρόφους του και, όταν ετοιμάστηκε να φύγει, διαπίστωσε, πως τον ερωμένο του τον Άβδηρο τον είχαν κατασπαράξει τα άλογα του Διομήδη.

Ο Ηρακλής πήρε τα κομμάτια του σώματος του Άβδηρου και τα έθαψε. Στο μέρος, που τα έθαψε, έδωσε το όνομα Άβδηρα και όρισε να γίνονται κάθε χρόνο αγώνες, για να τιμάται η μνήμη του Άβδηρου.

Σώστρατος – Ύλας

Είχε και άλλους ερωμένους ο Ηρακλής, όπως το Σώστρατο ή Σωσικράτη, ένα ποιητή από τη Φαναγόρεια, γνωστό από το έργο του "Ήοιοι", αλλά μ' αυτόν που συνδέθηκε στενότερα μαζί του, ήταν ο Ύλας, ο γιός του βασιλιά των Δρυόπων, του Θειοδάμαντα.

Όταν, κάποτε, ο Ηρακλής με τη γυναίκα του τη Δηιάνειρα και το γιό του τον Ύλλο περνούσαν από τη χώρα των Δρυόπων, κοντά στην Παρνασσίδα, αντάμωσαν το Θειοδάμαντα να οργώνει. Επειδή πεινούσαν, του ζήτησαν φαγητό. Αυτός αρνήθηκε να τους δώσει με σκληρό τρόπο. Τότε, ο Ηρακλής θύμωσε, ξέζεψε ένα βόδι, το έψησε και το έφαγαν. Ο Θειοδάμαντας γύρισε στην πόλη, μάζεψε πολεμιστές και επιτέθηκε στον Ηρακλή. Στη μάχη πληγώθηκε η Δηιάνειρα στο στήθος. Ο Ηρακλής νίκησε το Θειοδάμαντα, τον σκότωσε και πήρε μαζί του τον όμορφο γιό του Ύλα, που τον έκανε ερωμένο του.

Όταν, αργότερα, ο Ηρακλής πήρε μέρος στην Αργοναυτική εκστρατεία, είχε μαζί του τον Ύλα. Κάποτε, προσάραξαν σ' ένα λιμάνι της Μυσίας και ο Ηρακλής θέλησε να κόψει ένα δέντρο να το κάνει

κουπί και έστειλε τον Ύλα να φέρει νερό από μια πηγή ή από το ποτάμι Ασκάνιο. Εκεί, τον είδαν οι Νύμφες και έτσι όμορφος, όπως ήταν, τον απήγαγαν. Ο Ηρακλής μάταια τον αναζήτησε. Οι Αργοναύτες βαρέθηκαν να περιμένουν την επιστροφή του Ηρακλή και του Ύλα και αφήνοντάς τους σε μια θέση, που την έλεγαν Κίο και που αργότερα πήρε το όνομα Προύσα, έφυγαν. Αυτοί, που επέμεναν να φύγουν, ήταν οι γιοί του Βορέα, ο Ζήτης και ο Κάλαϊς, που, όταν αργότερα ο Ηρακλής γύρισε μόνος του στο Άργος, βρήκε ευκαιρία και τους σκότωσε. Λέγεται, πως αυτό το έκανε, όχι μόνο γιατί τους εγκατέλειψαν στην Κίο, αλλά και γιατί ενοχλούσαν ερωτικά τον ερωμένο του, τον Ύλα.

Υμέναιος

Ο γάμος έχει συνδεθεί με τον Υμέναιο, το θεό που οδηγεί τη νυφική πομπή. Αυτός ήταν τόσο όμορφος που προκαλούσε τον έρωτα αντρών, όπως του Θάμυρη, του μουσικού και ποιητή, αλλά περισσότερο του Απόλλωνα.

Ο Υμέναιος ήταν γιός του Μάγνητα, του γενάρχη της Μαγνησίας. Ήταν, πράγματι, τόσο ωραίος, που τον έπαιρναν για κοπέλα. Κάποιοι πειρατές, που απήγαγαν κοπέλες από την Ελευσίνα, όταν πήγαν σε γιορτή της Δήμητρας, απήγαγαν και τον Υμέναιο, γιατί νόμισαν πως είναι κορίτσι. Ο Υμέναιος κατάφερε να τους σκοτώσει την ώρα που κοιμόντουσαν και να ελευθερώσει τις κοπέλες. Λέγεται, πως πέθανε την ώρα που τραγουδούσε στο γάμο του Διόνυσου με την Αλθαία, γι' αυτό συνδέθηκε με το γάμο.

Τον Υμέναιο τον αγάπησε ο Απόλλωνας. Δεν είναι αλήθεια ότι ήταν γιός του από τη Μούσα Καλλιόπη. Με την Καλλιόπη ο Απόλλωνας απέκτησε τον Ορφέα, που

του χάρισε τη λύρα, με την οποία μάγευε ακόμα και τα θηρία.

Η κατάρα στο γένος των Λαβδακιδών συνδέεται και αυτή με ομοφυλοφιλική σχέση. Του Λαίου με το Χρύσιππο.

Ο Λάιος ήταν γιός του Λάβδακου, βασιλιά της Θήβας. Επειδή ο Λάβδακος πέθανε, όταν ο Λάιος ήταν ανήλικος, ανέλαβε τη βασιλεία ο Λύκος, εγγονός του Ποσειδώνα, από την Αλκυόνη. Το Λύκο τον σκότωσαν ο Ζήθος και ο Αμφίονας παίρνοντας εκδίκηση για το θάνατο της μητέρας τους Αντιόπης, η οποία απέκτησε τα παιδιά της από το Δία. Όταν τα δυο αδέρφια μετά το φόνο του Λύκου κατέλαβαν τη Θήβα, ο μικρός Λάιος βρήκε καταφύγιο στον Πέλοπα, αυτόν που ερωτεύτηκε ο Ποσειδώνας. Ο Πέλοπας είχε ένα όμορφο γιό, το Χρύσιππο, τον οποίο ερωτεύτηκε ο Λάιος με πάθος και τον έκλεψε. Λέγεται, πως ο Λάιος επινόησε πρώτος τον "παρά φύση" έρωτα. Ο Πέλοπας καταράστηκε το Λάιο και τη γενιά του. Το Χρύσιππο τον αγάπησε και ο Οιδίποδας, γιός του Λαίου. Έτσι, πρωτοφάνηκε η κατάρα του Πέλοπα ή η κατάρα της Ήρας, που θύμωνε όταν άκουγε ανόσιους έρωτες. Μετά το τέλος της βασιλείας του Αμφίονα και του Ζήθου, οι Θηβαίοι ανακάλεσαν στο θρόνο το Λάιο, που τον πάντρεψαν με την Ιοκάστη.

Όσο για τη μητέρα του Οιδίποδα την Ιοκάστη, ένας χρησμός έλεγε πως, αν γεννούσε, το παιδί της θα σκότωνε τον πατέρα του, γι' αυτό, όταν απέκτησε παιδί, του τρύπησε τους αστραγάλους του και έδεσε τα πόδια του μ' ένα λουρί. Τα πόδια πρήστηκαν και το παιδί πήρε το όνομα Οιδίποδας, από το οίδημα στα πόδια. Τον έκθετο Οιδίποδα μεγάλωσε ο Πόλυβος, βασιλιάς της Κορίνθου. Όταν μεγάλωσε ο Οιδίποδας, ζήτησε να βρει τους πραγματικούς του γονείς, αλλά στο δρόμο του έτυχε ν' ανταμώσει το Λάιο, που

χωρίς να ξέρει πως ήταν πατέρας του, τον σκότωσε πάνω σε διαμάχη που είχαν για το ποιός θα περάσει με τα άλογά του πρώτος στο στενό δρόμο που συναπαντήθηκαν. Ύστερα, σκότωσε τη Σφίγγα, λύτρωσε τους Θηβαίους και αυτοί τον πάντρεψαν με τη γυναίκα του Λαίου, την Ιοκάστη, δηλαδή τη μητέρα του. Τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Η ομοφυλοφιλική σχέση του Λαίου με το Χρύσιππο ξεκλήρισε μια ολόκληρη οικογένεια.

Ο Πέλοπας πολέμησε το Λάιο και πήρε πίσω το Χρύσιππο, γιατί τον αγαπούσε. Την αγάπη του αυτή φοβήθηκε η γυναίκα του η Ιπποδάμεια, γιατί υπήρχε κίνδυνος τη βασιλεία του ο Πέλοπας να την έδινε στο Χρύσιππο, που ήταν γιός της Αξιόχης, και όχι στα δικά της παιδιά, το Θυέστη και τον Ατρέα. Έτσι, τους έπεισε να σκοτώσουν το Χρύσιππο, πνίγοντάς τον σ' ένα πηγάδι. Άλλοι, λένε, πως ο Χρύσιππος αυτοκτόνησε από ντροπή.

Υάκινθος

Είπαμε, πως ο Λάιος επινόησε τον "παρά φύση" έρωτα, όταν ερωτεύτηκε το Χρύσιππο. Η ίδια άποψη ισχύει και για το Θάμυρη, το μουσικό, που ερωτεύτηκε τον Υάκινθο.

Είναι αλήθεια, πως ο πρώτος εραστής αγοριών ήταν ο Θάμυρης. Αυτός εισήγαγε την παιδευση. Ήταν γιός του Φιλάμωνα, γιού του Απόλλωνα και της Νύμφης του Παρνασσού Αγριόπης. Υπήρξε φτωχός ραψωδός, που τραγουδούσε τα κατορθώματα των ηρώων στα πανηγύρια. Σε αγώνισμα άσματος στους Δελφούς πήρε βραβείο. Ωραίος, περήφανος και υπερόπτης, όπως ήταν, θέλησε να διαγωνιστεί με τις Μούσες. Αυτές τον νίκησαν και, θυμωμένες, στο Δώριο της Μεσσηνίας, τον τύφλωσαν και του στέρησαν τη μουσική του ικανότητα.

Μπορεί ο Θάμυρης να ξελόγιασε τον Υάκινθο, αλλά αυτός, που πραγματικά τον ερωτεύτηκε, ήταν ο Απόλλωνας. Μια μέρα, όμως, που έριχναν το δίσκο, ο δίσκος ξέφυγε, χτύπησε τον Υάκινθο στο κεφάλι και τον σκότωσε. Στο μέρος, που έπεσε, φύτεψε το ομώνυμο λουλούδι.

Λέγεται, πως τον Υάκινθο αγάπησε και ο Άνεμος Ζέφυρος και πως, από ζήλεια, φύσηξε θυμωμένος το δίσκο, όταν τον έριχνε με τον Απόλλωνα, και τον βρήκε στο κεφάλι, για να εκδικηθεί τον αντραστή του.

Ενδυμίωνας

Είπαμε, πως ένας από τους έρωτες της Σελήνης ήταν και ο Ενδυμίωνας και πως μαζί της απέκτησε πενήντα κόρες. Όμως, αναφέρεται πως υπήρξε και αγαπητικός του Ύπνου. Ο Ύπνος, γιός της Νύχτας, αδερφός του Θανάτου και πατέρας του Μορφέα, ήταν καλός με τους ανθρώπους. Ερωτεύτηκε τον Ενδυμώνα και του παραχώρησε το χάρισμα να κοιμάται με ανοιχτά μάτια, για να βλέπει συνέχεια τον εραστή του.

Δάφνης

Ο Πάνας, αυτός ο φιλήδονος θεός, είχε ερωτικές σχέσεις και με αγόρια. Αγαπημένος του ήταν ο Δάφνης, γιός του Ερμή και κάποιας Νύμφης. Τον μεγάλωσαν οι Νύμφες στη Σικελία και του έμαθαν την τέχνη του βοσκού. Ήταν πολύ όμορφος και όλες τον ερωτεύτηκαν. Δεν γλίτωσε, όμως, από τον Πάνα, που τον έκανε ερωμένο του και του έμαθε μουσική. Το πώς τιμωρήθηκε καταπατώντας τον όρκο, που έδωσε στη Νύμφη Νομία, το αναφέραμε. Εδώ πρέπει να πούμε πως, εκτός από τον Πάνα, ο Δάφνης είχε εραστή και τον Πρίαπο, με το τεράστιο πέος, και τον Μενέλαο.

Αχιλλέας – Πάτροκλος

Είναι γνωστή η φιλία, που συνέδεε τον Αχιλλέα με τον Πάτροκλο. Λέγεται, πως υπήρχε και ερωτικό στοιχείο σ' αυτή τη σχέση. Ο Αχιλλέας ήταν γιός του Πηλέα, που βασίλευε στη Φθία της Θεσσαλίας. Ο Πάτροκλος, γιός του Μενοίτιου, από την Οπούντα της Λοκρίδας, ήταν συγγενής του Αχιλλέα. Όταν οργανώθηκε η εκστρατεία για τον Τρωικό πόλεμο, ο Νέστορας, ο Οδυσσεύς και ο Πάτροκλος ζήτησαν από τον Αχιλλέα να τους ακολουθήσει. Αυτός, αν και η Θέτιδα τον είχε ειδοποιήσει, πως αν πάει στην Τροία, η ζωή του θα είναι σύντομη, αλλά ένδοξη, τους ακολούθησε. Στην Τροία, ο Έκτορας, γιός του Πριάμου, σκότωσε τον Πάτροκλο. Τότε ο Αχιλλέας σκοτώνει τον Έκτορα και το κορμί του το σέρνει πίσω από το άρμα του για δώδεκα ημέρες γύρω από την Τροία. Ο Δίας, αγανακτισμένος, σταματάει την εκδικητική μαγία του Αχιλλέα, που στο τέλος παραδίδει το πτώμα του Έκτορα στον Πρίαμο, τον πατέρα του, παίρνοντας λύτρα. Ο Αχιλλέας, στον τόπο της νεκρικής πυράς του Πάτροκλου έχτισε τάφο και αργότερα, όταν πέθανε ο Αχιλλέας, τη στάχτη του την ένωσαν με τη στάχτη του Πάτροκλου, για να ζήσουν μαζί, δίπλα-δίπλα, στις εκβολές του Δούναβη. Η αλήθεια είναι, πως αυτή η φιλία Πάτροκλου και Αχιλλέα ήταν παροιμιώδης. Έφτασε σε σημείο παρεξήγησης. Δεν είναι λίγοι αυτοί που πιστεύουν, πως στη διάρκεια του Τρωικού πολέμου συνδέθηκαν μεταξύ τους ερωτικά.

Διονυσιακή συνέπεια!

Ο Διόνυσος θέλησε να κατέβει στον Άδη, ν' ανταμώσει τη μητέρα του Σεμέλη και να της ξαναδώσει ζωή. Για πιο σύντομο δρόμο για τον Κάτω Κόσμο διάλεξε

τη λίμνη της Λέρνας, που δεν είχε πάτο. Δυσκολεύτηκε να την περάσει και ζήτησε τη συμβουλή του Πόλυμνου. Ο Πόλυμνος τον συμβούλεψε πώς να φτάσει στον Κάτω Κόσμο, αλλά του ζήτησε για αντάλλαγμα, όταν γυρίσει, να δεχτεί συνουσία μαζί του. Ο Διόνυσος δέχτηκε την πρόταση του Πόλυμνου, αλλά, μέχρι να επιστρέψει από τον Άδη, ο Πόλυμνος πέθανε. Τότε ο Διόνυσος, πιστός στην υπόσχεσή του, πελέκησε ένα ξύλο συκιάς σε σχήμα πέους, πήγε πάνω στον τάφο του Πόλυμνου και το έχωσε στον πρωκτό του. Δεν ξέρω αν είναι αληθινή αυτή η συνέπειά του. Ίσως με την ιστορία αυτή να θέλουν να συνδέσουν το φαλλό με τη θρησκεία του Διόνυσου.

Βιασμοί

Ένας γίγαντας, που απέκτησε ο Δίας με την Ελάρα, ήταν ο Τιτυός. Επειδή, όταν ήταν έγκυος, ζήλεψε η Ήρα, ο Δίας αναγκάστηκε να κρύψει την Ελάρα στα έγκατα της γης. Από τη γη γεννήθηκε ο Τιτυός. Σε μια κρίση άλλης ζήλειας της Ήρας, όταν η Λητώ στη Δήλο απέκτησε την Άρτεμη και τον Απόλλωνα, έβαλε τον Τιτυό να βιάσει τη Λητώ, ενώ πήγαινε στους Δελφούς. Η Λητώ, την ώρα του βιασμού επικαλέστηκε το Δία και με κεραυνό δικό του και με βέλη του Απόλλωνα και της Άρτεμης σκοτώθηκε ο Τιτυός. Μετά το θάνατό του τον καταβάρθρωσαν στον Άδη, όπου δυο αετοί έτρωγαν το συκώτι του, που ξαναγεννιόταν, ανάλογα με τις φάσεις της σελήνης. Λένε, πως το έδαφος που κάλυπτε το σώμα του, ήταν εννιά εκτάρια.

Οι Γίγαντες αποπειράθηκαν στο Βόσπορο να βιάσουν την Αφροδίτη. Αυτή δεν τους απέκρουσε, αλλά τους κάλεσε σε μια σπηλιά με την υπόσχεση να κάνει έρωτα μαζί τους, ενώ είχε κρύψει τον Ηρακλή

στη σπηλιά, ο οποίος τους σκότωσε. Επίσης, ο Δίας ήθελε να εκδικηθεί τον Πορφυρίωνα. Του ενέπνευσε, όπως είπαμε, έρωτα προς την Ήρα και την ώρα που δοκίμασε να τη βιάσει, τον κεραυνοβόλησε. Ο Ηρακλής τον αποτελείωσε μ' ένα βέλος.

Όπως είπαμε στους έρωτες του Ποσειδώνα, οι Τελχίνες, δαίμονες της Ρόδου, είχαν μια αδερφή, την Αλία. Από τον Ποσειδώνα η Αλία απέκτησε έξι αγόρια και τη Ρόδο. Τα αγόρια ήταν υβριστές και περήφανοι. Η Αφροδίτη δεν τους το συγχώρησε και τους ενέπνευσε πόθο για τη μητέρα τους, την οποία και βίασαν. Όταν το έμαθε ο πατέρας τους ο Ποσειδώνας, τους έθαψε στη γη. Η Αλία έπεσε στη θάλασσα και ονομάστηκε Λευκοθέα.

Ο Ποσειδώνας από τη Νύμφη Ευρύπη είχε ένα γιό, τον Αλιρρόθια, που βίασε την Αλκίππη, κόρη του Άρη και της Αγραύλου. Ο Άρης θύμωσε και σκότωσε τον εραστή. Ο Ποσειδώνας ζήτησε να δικάσουν το φονιά του γιού του, τον Άρη. Οι δώδεκα θεοί για πρώτη φορά συγκεντρώθηκαν να δικάσουν στο αθηναϊκό δικαστήριο, που το ονόμασαν Άρειο Πάγο, γιατί πρώτος υπόδικος ήταν ο Άρης. Τον Άρη τον αθώωσαν, γιατί σκότωσε πάνω σε ψυχικό βρασμό. Έτσι, ο Ποσειδώνας έχασε τη δίκη.

Σ' ευχαριστώ Ελευθώ

“Εδώ εξαντλήθηκε η συζήτησή μας, Ελευθώ. Σ' ευχαριστώ που μ' έκανες να νιώσω σαν τον οδοιπόρο, που, διαβαίνοντας δύσβατα μονοπάτια, έπεσε πάνω σε ανθόσπαρτο μυρωμένο περιβόλι. Σ' ευχαριστώ, γιατί μ' άφησες να κορφολογήσω τ' άνθη του. Πάντα θα μένει στις καρδιές των μαιευτήρων, των μαιών και των μαιευτών του τόπου μας”.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ανοιχτό Ταχυδρομείο Οδηγίες για συγγραφείς

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να σας πληροφορήσουμε ότι ο Σύλλογός μας –Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών– με την ευκαιρία της επανέκδοσης του περιοδικού του κλάδου μας «**ΕΛΕΥΘΩ**», θα θεωρήσει μεγάλη του τιμή να φιλοξενήσει στις στήλες του περιοδικού κάποιο άρθρο ή κάποια εργασία σας.

Ελπίζοντας στην ευγενή ανταπόκρισή σας παραθέτουμε τις παρακάτω μικρές υποδείξεις, ώστε να διευκολυνθεί η έκδοση του περιοδικού.

1. Η έκταση του κειμένου δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 1.000 λέξεις. Κατ' εξαίρεση δεχόμαστε μεγαλύτερα άρθρα, κατόπιν συνεννοήσεως με τη Συντακτική Επιτροπή.
2. Σε περίπτωση που το κείμενο ξεπερνά τις 1.000 λέξεις, καλό θα ήταν να προτάσσεται περίληψη αυτού. Επίσης, απαραίτητο είναι να αναφέρεται και η βιβλιογραφία.
3. Τα άρθρα πρέπει να φθάνουν έγκαιρα στη Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού, ώστε να υπάρχει η χρονική άνεση επεξεργασίας τους.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας

Από τη Σύνταξη του «**ΕΛΕΥΘΩ**»

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ Σ.Ε.Μ.

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

α) Η ετήσια ανανέωση της ταυτότητάς σας, ως μέλη του Συλλόγου, είναι υποχρεωτική και προβλέπεται από τη Νομοθεσία της λειτουργίας του Συλλόγου. Η απόκτηση της ταυτότητας προϋποθέτει την εξόφληση της συνδρομής.

β) Εν όψει υπηρεσιακών ελέγχων της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Νομαρχίας, στην οποία ανήκει ο χώρος που εργάζεσθε, θα θέλαμε να είσθε καθ' όλα εντάξει στις υποχρεώσεις σας απέναντι στο Σύλλογο, ώστε να μη βρεθούμε στην ανάγκη να επικαλεσθούμε τα προβλεπόμενα από το Νόμο.

Ελπίζουμε στη συνεργασία σας για το συμφέρον του Κλάδου.

Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΑΡ. ΠΑΡΑΤΑΞ. 2 145 21 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 46 65 631 (6.47)	
ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	
Όνοματεπώνυμο:	
Αρ. Μητρώου	
Αρ. Δελτ. Απλ. Ταυτ. της Ισχύει μέχρι 31 Ιανουαρίου 199...	
Αθήνα	
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
<i>Σαμαριτάκη</i>	<i>Ελένη Σαμαριτάκη</i>

 GREEK MIDWIVES ASSOCIATION ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - GREECE TEL. 46 65 631 (6.47)	
MEMBERSHIP CARD	
NAME:	
This card is valid until JANUARY 31st 199...	
Athens	
The Secretary General	The President
<i>Δαλιανή</i>	<i>Ελένη Σαμαριτάκη</i>

The Fourth International Homebirth Conference

March 16, 17 and 18 - 2000 • Amsterdam - The Netherlands

Correspondence: c.o. Everard Meijsterweg 8

3817 HD Amersfoort - The Netherlands, e-mail: kbmaat@xs4all.nl

*Το Δ.Σ. του Συλλόγου
Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών
σας εύχεται Καλά Χριστούγεννα
και Ευτυχισμένο τον Καινούργιο Χρόνο*

*Επιτέλους, μπορείτε να χαϊδέψετε το τρυφερό δερματάκι του μωρού σας.
Πώς όμως θα το προστατεύσετε;*

4 σημαντικές ερωτήσεις

1. Πώς θα μπορούσα να προστατεύσω το δέρμα του νεογέννητου μωρού μου;

Το δέρμα των νεογέννητων είναι πολύ ευαίσθητο, γι' αυτό πρέπει να το διατηρείτε όσο πιο στεγνό μπορείτε.

2. Γιατί είναι τόσο σημαντικό να διατηρώ το δέρμα του μωρού μου στεγνό;

Το υγιές δέρμα ξεκινά από το στεγνό δέρμα. Δερματολογικές έρευνες έδειξαν πως μια στεγνή πάνα που κρατάει τα ούρα μακριά από το δέρμα του μωρού, βοηθά στην πρόληψη συγκαυμάτων και ερεθισμών.

3. Τι πρέπει να προσέξω σε μια πάνα ώστε να προστατεύσω καλύτερα το δερματάκι του μωρού μου;

Χρειάζεστε τη στεγνότερη πάνα ώστε να εμποδίζει την υγρασία να φτάνει στο δερματάκι του μωρού σας, ακόμα και στις περιπτώσεις που ασκείται πίεση πάνω σ' αυτήν.

4. Ποια πάνα να επιλέξω για το μωρό μου;

Pampers! Δεν υπάρχει στεγνότερη πάνα. Γιατί εκτός από το Extra Unisex προστατευτικό της κάλυμμα, περιέχει έναν υπερ-απορροφητικό πυρήνα που αιχμαλωτίζει πραγματικά την υγρασία. Και είναι η μόνη πάνα που διαθέτει μια απαλή, τρυφερή λωσιόν που δρα σαν αόρατο προστατευτικό στρώμα στο δερματάκι του μωρού σας. Επίσης, διαθέτει απαλή εξωτερική επένδυση που «αναπνέει» αφήνοντας τον αέρα να φτάνει στο δέρμα. Με λίγα λόγια, δεν υπάρχει καλύτερη πάνα που να βοηθάει το δέρμα του μωρού σας να διατηρείται υγιές!

Επόμενη καλύτερη πάνα

Pampers

Χρησιμοποιώντας ένα γυάλινο μπολ, δείτε τι συμβαίνει αν ασκήσετε πίεση (ανάλογη με το βάρος ενός μωρού) σε μια πάνα. Με άλλες πάνες, τα ούρα επιστρέφουν στην επιφάνεια. Με τα Pampers η υγρασία δεν επιστρέφει σχεδόν καθόλου.

Μια απλή απάντηση.

Pampers Newborn. Η πιο στεγνή πάνα που γνωρίσατε ποτέ. Για πιο στεγνά, πιο χαρούμενα μωρά.

Μαζί, σε φροντίζουν
σαν τη μαμά με τον μπαμπά!

Με βρεφική λοσιόν
Με λοσιόν καθαρισμού

Πάνες και μωρομάντηλα Pampers:

Ο ιδανικότερος συνδυασμός προστασίας και φροντίδας του βρεφικού δέρματος. Η απαλή, τρυφερή λοσιόν που περιέχεται στα μωρομάντηλα Pampers, σε συνδυασμό με τις λωρίδες βρεφικής λοσιόν που μόνο οι πάνες Pampers διαθέτουν, βοηθούν μοναδικά το ευαίσθητο δερματάκι του μωρού σας να παραμένει πάντα λείο και απαλό.

